Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 42 So. Boston, Mass., Spalio (October) 18 d., 1923 m. Metai X

Pinigai į Lietuvą

Pinigų Siuntimas Lietuvon Amerikos Paštu Jau Atidaromas.

WASHINGTON, D. C., spalio 10 d. (L. I. B.). Pradedant nuo panedėlio, spalio 15 d., 1923 m., pinigų siuntimas iš Amerikos Lietuvon, pašto perlaidomis, (International Postal Money Order) yra oficialiai užvedamas.

Pinigai bus priimami visuose paštuose doleriais, o išmokama Lietuvoje litais, skaitant lygiai 10 litų už vieną dolerį. Pats persiuntimas remsis išimtinai ant siuntėjo paduotojo antrašo, todėl įspėjama idant persiuntimo paštui butų priduodamas pilnas, tiksliai ir aiškiai surašytas antrašas asmens, kuriam pinigai yra siunčiami.

WASHINGTON, D. C., spalio 8 d., 1923 m. (L. I. B.). Lietuvos Ministeris Pirmininkas ir Užsienių Reikalų Ministeris p. Galvanauskas išvažiavo valstybiniais reikalais Latvijon ir Estijon. Apsilankymas prasitęs kelioliką dienų. Tame laikotarpyj Ministerijos valdytoju paliktas Politikos Departamento Direktorius, p. Balutis.

Bavarijos Patriotizmas.

MUNICH, spalio 7 d. Kad duoti pagelbos savo tėvynei, Bavarijos moters kerpa ir parduoda savo plaukus, šliubo žiedus ir kitas šeimynų brangmenas ir viską aukoja tėvynės pašelpai, kad tik vėl pastačius Vokietiją svieto pryšakyje.

Bavarijos vadai yra pareiškę, kad dės visas pastangas, idant išlaikyti vienybėje ir nesudraskytą Vokietiją ir juokiasi iš tų, kurie sako, buk Munich'as nori atsiskirti nuo Berlino. (Vokietija yra susilipinus iš 33 vokiškų šalelių ir "laisvų miestų.")

Bijo Sukilimo Filipinuose

MANILA, spalio 14 d. Gen. Wood, Filipinų salų gubernatorius, taip suerzino filipiniečius, kad į kelius pastaruosius mėnesius pas vietos gyventojus pasklido neapykanta amerikiečių daug plačiau, nė kaip Suv. Valstijų valdžia galėjo įsivaizdinti. Dabar jau pamatyta, kad Filipinuose gyvenama ant vulkano, kurs alei valandėlė gali sprogti.

Tokią nuomonę išreiškė tie amerikiečiai, kurie nuodugniau pažįsta Filipinų išlygas. Daugelis jų laukia sukilimo. Už trijų dienų susirinks Legislatura, ir Filipiniečių laikraščiai kas kartas aiškiau išsireiškia prieš gen. Wood ir abelnai prieš amerikiečius. Senatorius Quezon, kurs stoja opozicijon Wood'ui, turi veik visų filipiniečių pritarimą.

Visos filipiniečių slaptosios draugijos vienyjasi, prie jų prisijungia revoliucijinės draugijos, tokios kaip Darbo Legionieriai, Dimas Alang ir Katipnnan. Visos tos draugijos susijungę turi 250,000 narių, kurių skaitlius kasdien vis didinasi.

Mat filipiniečiai nenori kęsti gubernatoriaus Wood despotizmo. Kada jų atstovas atvyko Washingtonan su pasiskundimais ant Wood'o sauvaliavimų, tai Washingtono valdžia užtarė už Wood'ą. Dėlto dabar pas filipiniečius bruzdėjimas ir prisirengimai prie sukilimo.

Karščiausia Diena.

Pereitas sekmadienis, spalio 14 d., buvo karščiausia diena bėgyje 50 metų. Vidudienyje karštis buvo siekęs 81 laipsnio. Kad Bostono oro biuras gyvuoja, savo rekorduose randa tik vieną spalio 14 dieną karštesnę, tai 1881 m. spalio 14 d., kada šiluma siekė 82 laipsnių.

Lloyd George Atmeta Boston ir Scranton.

WINNIPEG, spalio 14 d. Buvęs Anglijos premieras Lloyd George baigia vizitą Kanadoje ir vėl grįš į Suv. Valstijas. Šiandie išvažiuoja į Minneapolį ir vakarus. Po Minneapolis atlankys Chicago, Springfield, Ill., Louisville, Ky., Cleveland ir Pittsburgh ir spalio 25 d. sieks Washington, paskui per Richmond, Philadelphia grįš į New York'ą, kur pasakys paskutinę kalbą ir grįš į Angliją. Pirmiau jo buvo planuojama atlankyti da Bostoną ir Scrantoną, bet dabar pareiškė, kad tas dvi vietas praleis.

Riaušės Prie Reino.

BERLYNAS spalio 15 d. Trys užmušti ir daugelis sužeistų riaušėse ties Meiningen, kunigaikštystėje Saxe-Meiningen (vienoje iš Vokietijos dalių), kur buvo susirėmimas piliečių su Reichswehr.

Mayence policija buvo priversta šauti į maištininkus, kurie šturmavo miesto rotužę. Čia daugelis sužeista. Vėliau maištas apsireiškė ir kitose miesto dalyse ir viename susirėmime septyni buvo užmušti ir apie 100 sužeista policijos kulkų.

Lietuvos Žydai Skundžias

KAUNAS, spalio 15 d. Žydų Telegrafo Agentura praneša, kad Seimo atstovai žydai padavė pasiskundimą, buk įvairiose Lietuvos vietose yra novinimas žydų. Jie prašo valdžios užstojimo.

Daugiausia, esą, žydai nukenčia nuo dėvinčių kareivio rubus ir niekur policija neužtarianti žydų. Atstovai kaltina, buk Panevėžio sinagoga buvo padegta. Vilkmergėje vyras kareivio rubuose sužeidęs 20 žydų su kardu. Žydai, esą, užkabinėjami ir mušami Kauno gatvėse.

Manome, kad tame gali buti kiek teisybės, nes kad žydas-bolševikas užmušė Vytautą Aleksą, pas žmones kilo įpykimas ant žydų, net kaszin kas Kaune buvo išmėtęs atsišaukimus su paraginimu mušti žydus.

Maine Atmesta 48 Valandų Tiesa.

PORTLAND, ME., spalio 15d. Taip išrodo, kad Maine valstija atmes 48 valandų tiesą moterims ir vaikams. Iki vidurnakčio sugrįžo balsavimo apskaitliavimai iš trečios valstijos dalies, ir tai iš tirščiausių vietų, ir daugiau yra priešingų, nė kaip prielankių balsų tai tiesai.

Maine valstijoje buvo surinkta gana parašų, kad iniciatyvos keliu paduoti Legislaturai pratymą, kad įvestų į valstiją įstatymą, kad moterims ir vaikams butų 48 valandų savaitės darbas. Buvo nurodinėjama, kad tokios tiesos yra Massachusetts ir California valstijose ir jos visai netrukdo pramonės. Kad Legislatura neėmė šio klausimi, 48 val. įstatymo šalininkams pasisekė surinkti gana parašų, kurie davė gubernatoriui Baxter galę paskelbti speciali visuotiną balsavimą tuo klausimu.

Vienok taip atrodo, kad visuotinasis balsavimas atmes šį sumanymą ir Maine po senovės moterims ir vaikams bus galima užkrauti ilgesnis kaip 8 valandų dienos darbas.

Vokietijos Geležinkeliai Dirbs Prancams.

DUSSELDORF, spalio 15 d. Vokietijos geležinkelių organizacijos prancuzų užimtose dalyse pritarė paliepimui, išleistam iš Berlyno p. Oeser'o, Susisiekimų Ministerio, kad Franco-Belgijinio geležinkelio darbininkai imtųsi darbo ir sudėtų reikalaujamą prisaiką. Berlyno valdžia paaiškina, kad prsaika turi tik disciplinos prasmę ir nesukelia Vokietijos sovereniteto klausimo.

Chicago Stadium Išdinamituota.

CHICAGO, ILL. Kaszin kas spalio 14 d. ryte padegė bombą prie įeigos į Cubs'ų beisbolės stadiją. Blėdies padaryta už $5,000. Policija mano, kad tai yra darbas tų, kurie buvo priešingi Landis'o nuskyrimui pinigų šiai stadijai. Policija jieško trijų vyrų, kuriuos matė netoli įeigos į stadiją ir kurie automobilium nuvažiavo 10 minutų prieš sprogimą.

Nėra Žydams Vilties Su Palestina.

NEW YORK, N. Y. Israel Zangwill, žydų autorius ir publicistas, kurs iš Anglijos atsilankė Amerikon, spalio 14 d. kalbėjo New York'e Amerikos Žydų Kongrese ir pasakė, kad žydams nėra vilties sutverti savo valstiją Palestinoje. Jis sako, kad buvęs momentas, kada Palestina galėjo pakilti, bet tas momentas jau praėjęs. Viskas, ką galima pasitikėti, tai tik Anglijos galybe, bet Anglija vartos tą galybę tik taip, kaip jai pačiai naudingiausia.

Mums visada rodėsi, kad žydų Palestina negalimas daiktas, nes žydai linkę tik prie prekybos, gyventi iš kitų žmonių Turint savo šalį, reikėtų patiems atlikti ir sunkieji darbai, prie ko pas žydus nėra nė mažiausio palinkimo.

Supainiota Giminystė.

COLOGNE. Netoli nuo čia mažam kaimelyje Hohenberg visi galvas laužo, kad išrišus keistas giminystes.

Dveji metai atgal 68 metų našlys vedė 22 metų merginą. Paskui jo 40 metų sunus vedė savo moćiaką. Savu laiku 22 metų mergina pagimdė dukterį ir senesnėji moteris padarė tą patį ir čia pasidarė eilė keisčiausių giminysčių, iš kurių gal žymiausia bus ta, kad jaunesnėsės moters mergaitės močiutė yra drauge ir jos svainė.

Susiskaldymas Airių Armijoje.

LONDONAS, spalio 15 d. "Morning Post" korespondentas praneša, kad airių Laisvosios Valstijos armijoje yra didelis skilimas. Nesusipratimų armijoje buvę ir pirmiau, bet dabar pasirodė tokia nesubordinacija, kad keli aukštesnieji karininkai yra patraukti karo teisman.

Namų Reikalų Ministeris O'Higgins reikalauja aštriausio nubaudimo, bet juos gal tik atstatys iš armijos, nes bijos bausti, kad nesusilaukus blogų valstijai pasekmių.

Tuo pačiu tarpu kareiviai atsisako 75 nuoš. užsivilkusių taksų, kurias jiems valdžia liepė išrinkti iš neužsimokėjusių randų už žemę, pagal 1923 m. žemės aktą.

Tuo tarpu armija esanti pasidalinus pusiau, ir viena ir kita pusė tikisi, kad ji turės savo rankose ginklus ir amuniciją, kada kils reikalas.

"Morning Post" stoja už Unijistus ir priešingas Saorstat'o valdžiai.

Penktoji Legiono Konferencija.

SAN FRANCISCO, spalio 15 d. Šiandien čia prasidėjo penktoji metinė "American Legion" konvencija. Ši organizacija atsižymėjo aitrum šovinizmu, kurs buvo galimas tik galvose nuo karės apkvaišusiose. Kada karės nuodai prasibraivė, daugeliui legionininkų nepatiko toks siaurapratiškumas ir jie miniomis išstodinėjo iš šios organizacijos. Jų vadai tą pamatė ir prieš konvenciją ėmė prirodinėti, kad reikia daryti atmainos. Pačioj konvencijoje tuo pirmą dieną buvo pastatytas stiprus reikalavimas, kad iš jų konstitucijos įžangos butų išmestas reikalavimas "100 nuošimčių amerikoniškumo."

Po 10 c. Vokiečiui

Lenkai Negauną Pinigų.

VARŠAVA. Iš Paryžiaus pranešama, kad atvažiavo lenkų valdžios atstovai išmaldauti paskolos Lenkijai. Kreipėsi į banką Kuhne, Loebe and Co., vienok atstovai to amerikiečių banko atsisakė skolint Lenkijai, nes dabartinis Lenkijos kabinetas neesąs ganėtina gvarantija, jog paskola bus atmokėta. Tada Lenkijos atstovai kreipėsi į Rotšildo banką, bet ten jiems atsakė, kad netaip seniai Kucharskis pašiepęs Rotšildus, tad tegul Lenkija nė nesitiki iš jų paskolos.

Tuo tarpu Lenkijai dabar labai reikalinga užrubežinė paskola, nes kitaip dabartinė valdžia negalės ilgai išsilaikyti prie dabartinio krizio.

Gali Pirkti Gazoliną bet ne Sodę.

BANGOR, Me., spalio 14 d. Bangor'o gyventojai nežino, kas darosi su jų sekmadienio įstatymais. Šiandie Penktas Suv. Valstijų pėstininkų skyrius davė koncertą viešame miesto sode, kad tuo pačiu tarpu tukstančiams norinčių sodės nevalia buvo jos pirkti. Tuo gi pačiu tarpu šalia miesto sodo gazolinos šinkavimas ėjo kosmarkiausia.. Teatro užveizdai buvo pagrumota atimti leidimą jo teatrui užtai, kad jis išlauko elektrikiniu įtaisymu rodė, kaip eina New Yorke beisbolės lošimas, nors jis jau per devynerius metus be jokio trukdymo tą darydavo.

Visur, kur tik bažnytiniai, ar šiokio ar tokio tikėjimo, įeina į galę, jie pridirba visokių nesąmonių.

Kurpiams Pakelta Mokestis.

BROCKTON, Mass., spalio 15 d. Daugiau kai 12,000 Brocktono kurpių eina prie darbo nuo dienų ir arti 10,000 kitų kurpių Brocktono apielinkės pradeda dirbti tokiomis pat išlygomis. 1922 m. kovo 13 d. kurpiams buvo numušta 10 nuoš. mokesties. Dabar "Brockton Shoe Manufacturers Association" grąžina senąją mokestį. Brockton'o apielinkės čeverykų dirbtuvės, kaip paprastai, paseka Brockton'ą ir taipgi grąžina senąją didesnę mokestį.

Sutartis pakelti mokestį buvo padaryta rugsėjo 20 d. ir nuo šiandie įeina į galę.

Vokiečių Turtas.

BERLYNAS. Vokietijoje dabar yra apyvartoje 28 kvadrilijonai 230 trilijonų markių. Bet visa ta neapmatuojamai didelė suma yra verta tik septynis milijonus Amerikos dolerių. Tokiu budu ant kiekvieno vokiečio vidutiniškai pareina apie po 10 centų Amerikos pinigais. Tuo pačiu tarpu ant ant kiekvieno Suv. Valstijų gyventojo pareina po 42 dol.

Patvinimas Oklahamoj.

OKLAHOMA City, spalio 15 d. Kad Naująją Angliją džiovina sausumos ir troškina degančių durpinyčių dumai, vakarinę, vidurinę ir pietinę Oklahomos dalį šiąnakt pasėmė: upės ir upeliai, patvinę nuo lietaus nesiliaujančio nuo pereito penktadienio užsėmė krantus, nunešė tiltus, namus ir kitokį lobį. Žmonių neprigirdė, bet daugelis šeimynų turėjo bėgti iš namų. Ties Canton išgelbėta iš medžių viršunių trys vyrai, viduryje upės, patvinusios arti dviejų mylių pločio.

Pats Oklahoma City nuogąstauja, nes oro biuras praneša, kad upė pakils nuo 4 iki 6 pėdų aukščiau, nė kaip kada nebuk ji buvo pakilus.

Pašto Konferencija.

Spalio 17 d. prasideda konferencija Massachusetts ir Rhode Island valstijų paštų perdėtinių ir laiškanešių. Konferencija Bostone, Faneuil Hall svetainėje. Kalba John H. Bartlett, pirmasis "assistant postmaster-general"; leitenantas - gubernatorius Fuller ir bulmistras Curley.

Kedrovsky Arcivyskupu Amerikai.

Į New Yorką atėjo telegrama iš Maskolijos nuo Kedrovskio su pranešimu, kad jis yra paskirtas stačiatikių arcivyskupu šiaurės Amerikai.

Jis praneša, kad neužilgo atvažiuos į Ameriką. Į pravoslavų arcivyskupus ir mitropolitus dabar pretenduoja ir Platon'as, kurį iš jo vietos nuvertė Visos Russijos bažnytinis susivažiavimas.

Nenorėjo Degtinės Gerti, Turės Mirti

WORCESTER, Mass., spalio 14 d. Donabed Keshish atsisakė gerti degtinės, tad šiąnakt guli ligonbutyje su revolverio kulka viduriuose. Policija gi jieško tulo John Michael, ant kurio metama kaltė už šovimą. Mat Michael pasiulė Keshish'ui degtinės, kad neapsiėmė gerti, šis jį nušovė.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 1 kp., Brooklyn, N. Y.:
A. B. Muras.

Prie 5 kp., Baltimore, Md.:
Justinas Rusga.

Prie 7 kp., So. Boston, Mass.:
Kazys Babinskas,
Stasys Janušas.

Prie 59 kp., Thompsonville, Ct.:
Jokimas Jucius,
Jonas Šilanskas,
Juozas Žvirblis.

Prie 67 kp., Amsterdam, N. Y.:
Juozas Tamošaitis,
Karolis Unčiuras.

Prie 74 kp., Bristol, Conn.:
Jurgis Skinzara,
Magdalena Zubrickienė,
Juozas Jarušis.

VIS DAUGIAU IR DAUGIAU.

Orui atvėsus ir prasidėjus Sandariečių veikimui, vis daugiau ir daugiau naujų musų idėjos draugų stoja į musų eiles. Gi kada visas veikimas pilnai įsisiubuos, tai, beabejo, musų jiegos pasidvigubįs. Tad į darbą visos kuopos. Kaip galite greitai pradėkite reguliariai laikyti susirinkimus ir pradėkite organizatyvį darbą.

Kadangi 1924 m. sausio 14 d. sueina 10 metų jubilėjus nuo Sandaros gyvavimo, tai Sandaros Administracija, paminėjimui to svarbaus jubilėjaus skiria dovaną $10,000 vertės knygų. Kiekvienas Sandarietis ar naujai įstojantis į Sandarą arba skaitytojas, kuris užsimokės už visus metus, tas galės gauti dovaną knygų vertės $2.00. Kiekvienas Sandarietis praneškite savo draugams apie tai, lai jie pasinaudoja šia proga.

K. J. PAULAUSKAS.

AUKOS SANDAROS SKOLŲ SUMAŽINIMUI.

Sandaros spaustuvės skolų sumažinimui, šiuomis dienomis gavome sekančias aukas:

43 kp., Pittsburgh, Pa. $15.00. Taipgi 43 kp. pereitą mėnesį yra prisiuntus $87.57. Ar gali kas subytinti 43 kuopą?

Taipgi 32 kp. iš New Britain, Conn. aukoja $20.00.

Varde Sandaros, tariu širdingą ačių už gausias aukas.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Administ.

KALENDORIAUS REIKALE.

Gerbiamieji:— Kurie renkate skelbimus į Sandaros Kalendorių 1924 m. paskubėkite kiek galima, kad apie pabaigą šio mėnesio butų prisiųsti Sandaros Administracijai. Pasiskubinkite kiek galite, kad nesuvėluotume. **Sandaros Adm.**

PRANEŠIMAS.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 43-čia kuopa N. S. Pittsburge atidaro

NAUJĄ MOKYKLĄ.

Bus mokinama:
Dainavimo
Teatro lošimo
Liet. kalbos gramatikos
Lietuviškos rašybos
Aritmetikos (skaitliavimo)

Bus prirengiami norinti gaut Pilietybės Popieras.

A. L. T. Sandaros 43-čios kp. Komisija:
Mikolas Voidyla
Antanas Bernotas
Vladas Jasevičius
Kazimieras Liaudanskis.

P. S. Norinti įsirašyti į bent kokį mokinimo skyrių kreipkitės prie A. L. T. Sandaros 43-os kuopos Finansų Sekretoriaus šiuo adresu: Jonas Katkus, 1217 Beaver Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

Sandaros Kp. Veikimas.

PITTSBURGH, PA.

A. L. T. Sandaros Moterų 78-tos kuopos šeimyniškas vakarėlis.

Spalio 6 d. K. Norbuto Kliubo Name 2217 Sarah St., S.S., Sandarietės surengė vakarienę, kaip vėliau paaiškėjo, geresniam susipažinimui Sandariečių ir jų šeimynų, nes buvo sukviesta tik Sandarietės su savo visa šeimyna. Buvo vienas ir muzikantas, tad buvo proga biskį ir pašokti ir taip pažaisti. Vėliau buvo visi pakviesti prie ilgo stalo, kuris buvo gražiai papuoštas su gyvomis gėlėmis ir moterų prikeptais pyragais, privirta gardžios kavos ir pridirbtais sanvičiais. Užkandus, vakaro vedėja p. A. Akelaitė paaiškino šio vakarėlio tikslą: kad Sandarietės geriau susipažintų tarpe savęs ir su visa šeimyna, ir kad visos daugiau pamylėtų Sandaros Moterų kuopą, daugiau lankytųs į susirnkimus ir visos griebtųsi už smarkesnio veikimo, ypač prirašyti naujų narių prie moterų kuopos — ką visos ir pasižadėjo tą padaryti.

Bet visgi visos pilnai nebuvo susirinkusios, nes nebuvo pirmininkės O. Rupšienės ir da kelių.

Toliau buvo pakviestas kalbėt Ed. Paurazas, J. Virbickas, E. Gilienė, E. Paurazienė, O. Zamblauckienė, O. Virbickienė, A. Varašienė, Lukošiunienė, Riškienė, P. Gilius, P. Lukošiunas, A. Riška, Želionienė, paskutinė —Akelaitė pabaigė. Iš moterų kiek plačiau kalbėjo Zamblauskienė, kuri gerai nušvietė moterų darbuotę Pittsburge, kaip tai tarptautinėse paridose arba bazaruose. Sako: ten visada tos moters pasirodė, net ir preisus laimėjo, ir tarpe Pittsburgo svetimtaučių lietuviai yra žinomi daugiausia pasidarbavus tik Sandarietėms, nors jos pirma ir nebuvo da po Sandaros vėliava, bet gėdos niekad nėra padariusios Lietuvių Tautai, kaip mus sesers "progresistės" bedirbdamos rusų propagandai ne kartą buvo lietuvių vardą apteršę Amerikos spaudoj už platinimą bolševizmo. Nėra niekuo pasižymėjusios nė rymietės, apart surengimo baliaus bažnyčios naudai. Todėl pareiga visoms moterims priklausyti prie Sandaros, kurios myli savo Tautą, savo šalį ir laisvę, savo žmones.

Buvo patėmyta iš moterų įsireiškimas neužsiganėdinimo Clevelandiečiais; mat Clevelandiečiai buvo priešingi laike Seimo Pittsburge Sandaros moterų kuopoms. Bet paaiškinus p. Akelaitei, kad jai lankantės Clevelande, Clevelandiečiai nesupratę gerai moterų tikslo, todėl atsiprašė ir nieko neturį prieš moterų kuopą.

Per vakarienę paaiškėjo, kad moters, kurios ir but priklausiusios prie vyrų kuopos, tai vis tas but ne atsiekta, nes ne visos but priklausiusios prie vyrų kuopos ir veikimas but gana mažai buvęs žymus. Dabartės, kada moters turi savo kuopą, jos gana sustiprino moraliai tautišką dvasią, taip kad Norbuto Kliubas duoda savo svetainę uždyką mitingams ir taip kokiems parengimams, taip pat Piliečių Kliubas ir neatsisako Sandariečiams duoti už dyką savo svetainę kokiems parengimams. Todėl da metai laiko nesuėjo nuo gyvavimo Sandaros kuopos, bet jos jau suspėjo Sandaros Centrui paaukuot 70.00, surengė Lietuvos našlaičių atstovėms prakalbas, kur ir surinko netoli $200 aukų. Taigi aiškiai pasirodo, kad Sandaros Moterų kuopos nešamoralę ir finansinę paramą Sandarai r stiprina bei gaivina lietuvių dvasią. Todėl turėtų Sandaros Moterų kuopos organizuotis po visas kolionijas ir dirbti, nes ir vyrų kuopos yra priverstos smarkiau veikti, kur veikia moterų kuopos. O juk gana visiems žinoma, kur vyrai neprieina, ten moterys prieina ir padaro. Taigi jei norim daugiau praskleisti Sandaros veikimą, Sandariečiai, organizuokim savo kolionijose moterų kuopas. Vėliau jos pačios veiks ir da bus galima pasimokynt nuo jų darbštumo. Valio Moterų Sandaros kuopos!

Juozas Virbickas.

BRISTOL, CONN.

Spalio 74 kuopos A. L. T. Sandaros buvo prakalbos. Vakaras buvo linksmas. Marė Žemantauskiutė pirmiausia paskambino ant piano "Lietuva, Tėvyne Musų," o publika pasiklausė atsistojus. Potam Marė Dapkiutė pasakė deklamaciją "Pasveikinimas Lietuvos." Paskui užėmė kalbą drg. Paulauskas. Kalboje nurodinėjo kaip lenkai visokiais budais kankina užimtasias Lietuvos vietas, netik inteligentus, bet ir senelius, kurių jau dienos suskaitytos ant šio pasaulio. Toliaus nurodė, kokį tikslą nori atsiekti Sandara ir ragino prie kovos su visais lietuviškos tautos priešais. Potam nurodė, kaip Lietuvos kareiviai, norįs apkasuose gyvena, bet užganėdinti, jogei gali susikalbėti lietuviškai su savo valdininkais ir savo pinigus turėti — tas jiems palengvina visą jų vargą, ir prašė susirinkusių paaukuoti nors po kelis centus, kad butų galima Kalėdų dovaną nors po laikraštį pasiųsti Lietuvos kareiviams.

Kadangi dirbamas buvo vakaras, publikos nedaug buvo susirinkę, tai ir aukų nedaugiausia surinkta.

Po $1.00 aukojo J. Zubrickas, M. Zubrickienė, B. Velička, A. Nasaitis, P. Vaičiunas. C. Kvederis, J. Skindara, M. Matukaitis, Petras Vaičiunas. Smulkių aukų surinkta $2.30, Viso $11.-30. Pinigus priėmė Paulauskas.

Po tam užėmė draugas Vitukinas kalbą. Jisai nurodinėjo, jog vienintėlis lietuvių išėjimas pagerinimui buvio rašyties prie A. L. T. Sandaros, nes Sandariečiai yra lietuviškos tautos sargas. Jisai subarė ir tuos, kurie nemoka liežuvį apversti, o veblioja lenkiškai. Ir pasakė: mes, Sandariečiai, nenustosime kovoję, koliai neįvesime tikrą demokratybę Lietuvoj ir koliai neišvysime lenkišką varną iš Vilniaus ir koliai ne plevėsuos Lietuvos vėliava ant Gedimino Kalno.

Po tam pan. Žemantauskiutė paskambino pianą ir da draugas Paulauskas nurodė, jogei neišvengtina kova Lietuvos, viena su lenkais, antra, su vidujiniais priešais klerikalais, ar šiandie, ar ryto, o tas turės įvykti, ir mes, Sandariečiai, budami lietuviškos tautos sargai, turime rengties prie tos kovos.

Mes, Sandariečiai, rengiam prakalbas, aukojam savo uždirbtus dolerius lietuviškos tautos labui, užtai mus lietuviškas Dievas sergsti nuo nelaimių. Mes turime pastovius darbus, uždarbius gerus ir sveiki esame, nes mokam, kaip apsisaugoti nuo nelaimių. O tie, kurie nelanko prakalbų arba kad ir katras ateina ir pažiopsojęs kaip veršis išeina, nė cento nepaaukojęs lietuviškai tautai — ant tų puola visokios nelaimės: vienam moteriškė po sunkios ligos parėjus iš ligonbučio ką-tik pradėjus pavaikščioti ir vėl nusivertė laiptais nuo antrų lubų guli lovoj kelias sąvaites, ant kito krinta visokios ligos, ligoninėse daktarai pasiguldė piausto, kaip meitėlius. O už ką taip? Kad jie aukuoja dolerius svetimiems Dievams. **J. Zubrickas.**

PITTSBURGH, PA.

A. L. T. Sandaros 36-tos kuopos mėnesinis susirinkimas buvo nedėlios vakare, spalio 7 d. L. M. D. Name, 7:30 val. vakare. Susirinkimą atidarė vice-pirmininkas P. Marmokas. Perskaičius protokolą ir raportus, eita prie tarimų. Pirmiausia paimta įstatai Apskričio Ohio, Mich. ir Penn. Valstijų Sandaros kuopų. Po diskusijų priimtas, ir 36 kuopa prisideda prie Apskr.

Nutarta mokėt tik už tuos narius, kurie yra užsimokėję pilnai, o katrie skolingi daugiau kai 2 m., už tuos nemokėt. Nutarta atspaudint atvirutes ir pasiųst visiems nariams, kurių užvilktos mokestys, kad visi užsimokėtų. Taipgi nutarta, kad perspėjus Centro sekr., kad jis dabotų, kuris neužsimoka, kad tuo sulaikytų laikraštį "Sandarą", kad nedarytų skriaudos organizacijai. Mikolas Vaidila, kuris praeitus metus atvažiavęs iš Lietuvos ir buvęs prie gynimo Vilniaus nuo želigovskio, pastebėjo, kad šiandien lygiai 3 metai kai lenkai užpuolė Vilnių, ką M. Vaidila papasakojo gana vaizdingai.

Toliau buvo nutarta, susidėjus su kitomis Sandaros kuopomis, surengti balių Vilniaus našlaičių naudai.

Taip pat nutarta turėt vakarienę Sandaros narėms susipažindinimui Sandariečių ir jų šeimynų, kokį nedėlios vakarą L. M. D. Name su geru programu ir užkandžiais. Pavesta komitetui tuo reikalu pasirupinti. Da paaiškėjo, kad 36 kuopa su 43 kp. pradėjo lenktyniavimą pardavime tikietukų laimėjime pirmo preiso dovanos. Nors daugelis narių paėmė po 5 knygutes, bet į pirmą nedėlią tai, reikia pažymėti, 43-čios kuopos narys K. Laudanskas trečią knygutę pardavinėja, o 36-tos, Jonas Šermukšnis ir 3-čią knygutę. Po vieną pardavę yra F. Radžiukynas ir B. Lapeika, gal ir daugiau, bet nebuvo atėję į mitingą, tai neteko ir sužinoti. Taigi tarpe Pittsburgiečių Sandaros Seimo Fondui sukėlimas 10 tukstančių jau įsisiubavo į veikimą. 36-ta kuopa nutarė reikalaut, kad apšvietos Valdyba paskelbtų per "Sandarą" Apskričio komitetą ir kokią kauciją turi užsistatęs kasierius, kad but užtikrinta su pinigais. **J. Virbickas.**

NORWOOD, MASS.

Rugsėjo 30 d., nedėlioje buvo išvažiavimas — piknikas J. Ablačinsko ukėje, Dover, Mass. Surengė suvienytomis spėkomis TMD. ir Moterų Globos Komitetas su tikslu pašelpti Lietuvos našlaičius. Turiu pranešti, kad pirmą kartą Norwoodo istorijoje įvyko toksai išvažiavimas, kuriame publika gavo uždyką pasivažinėjimą — reiškia, uždyką nuvežė ir parvežė. Už tai turi priklausyti viešas padėkos žodis B. A. Tumavičiui, kuris aukojo troką uždyką ir kartu prisidėjo prie to prakilnaus darbo.

Nors diena buvo šalta, bet publikos atsilankė pusėtinai. Iš kitų kolionijų nesimatė, įpatingai iš So. Bostono, iš kur buvo daugiaus tikėtasi. Norint šalta, bet publika gražiai žaidė. Apart žaidimų, buvo duodamos dovanos TMD. laidos knygomis už lenktynes. Kartu pasigarsino ta musų vienintėlė organizacija, kuri parupina moksliškus raštus, skleisdama apšvietą tarpe musų brolių lietuvių.

Kviečiu visus Norwoodo lietuvius prie TMD. padarysite sau didžiausią naudą įsigydami moksliškų veikalų ir pastumėsite pirmyn savo literaturą, kad mums daug ko stokuoja toje srityje.

Pelno nuo pikniko liko 42 dol. su centais. Vardan TMD. ir tų našlaičis tariu širdingai ačiu lietuviams ir lietuvėms už parėmimą mus tame prakilniame darbe ir ant toliaus meldžiam paremti musų parengimus, o mes stengsimės jus patenkinti.

TMD. Narys.

MUSŲ BIZNIERIAI.

Pas mus, lietuvius, dar toli gražu neviskas taip yra, kaip ištiesų privalėtų buti. Mes dar daug svarbių reikalų liuosai leidžiame, rimtai į juos neatsižvelgdami ir tas netik mums, bet sykiu ir musų tautai buna su didele skriauda.

Pavarčius Amerikiečių lietuvių laikraščių lapus, atrasime juose ilgiausių straipsnių, polemikų vieni prieš kitus, kur pašvenčiama vietos ilgiausios špaltos, o apie musų kasdieninius reikalus, apie kasdieninio gyvenimo opiausius dalykus buna visai pamirštama.

Tad aš čia ir norėsiu, kad bent kelis žodžius tarti apie ytin svarbų reikalą, t. y. apie musų biznierius bei musų atsinešimą link jų.

Mes, amerikiečiai lietuviai, nors neturime tikrų statistikų, bet visgi sprendžiame, kad šioje šalyje gyvena apie 1,000,000 lietuvių. Tarpe to lietuvių skaičiaus mes rasime, kad kiekvienoje lietuvių kolionijoje yra po keletą lietuvių biznierių, kurie užlaiko įvairių produktų krautuves. Bet nuėję pas tuos biznierius, kurie laiko savo biznius keliolika tukstančių lietuvių tarpe ir paklausę, kaip eina biznis, išgirsime nusiskundimą, kad jis savo biznyje gauna daugiaus paramos iš svetimtaučių, negu kad iš lietuvių! Tą išgirdus, argi nereikia nusistebėti, kad mes, lietuviai, dar ant tiek nesame pribrendę, kad savo uždirbtus centus nemokame palaikyti savo tarpe, o nunešame žydams, arba kitataučiams. Abelnai imant, visus Amerikiečius lietuvius, kurių priskaitome vieną milijoną, tai jau visai mažai imant, ant kiekvieno jo gyvenimo reikalams į sąvaitę buna praleidžiama, daleiskime, 3 doleriai, iš ko į sąvaitę pasidarys trys milijonai dolerių. Gi po tokią sumą imant per visus metus, susidarys net $156,000,000.00! Tai yra milžiniška pinigų suma, kuri išspruksta iš musų rankų, ir mes patys nežinome, kur jie dingsta. Gi jei mes, lietuviai, rimtai atsižvelgtume į savus reikalus; jei mes reikalaudami sau reikalingų dalykų visuomet kreiptumemės pas savus biznierius, tai tas 156 ar antra tiek milijonų dolerių pasiliktų lietuvių rankose ir greitų laiku mes pasijustume visai kitose gyvenimo sąlygose. Tada mus lietuvių bizniai atsistotų ant tvirtų pamatų ir biznieriai galėtų daug pagelbėti musų tautos reikalams.

Ant šių mano žodžių gal kas norės padaryti užmetimą, kad mano yra tikslas auklėti lietuviškus kapitalus. Visai ne! Jeigu mes, lietuviai, visai neatsižvelgdami sudedame kapitalus svetimtaučiams, tai jau daug geriau sudėti saviemsiems. Nežiurint, kiek mes biznio darysime pas svetimtaučius, mes nuo jų jokios paramos negausime. Bet jei mes savo centus paliksime pas lietuvius biznierius, tai reikalui esant, paramą nuo jų gausime. Jei jie žinos, kad mes juos remiame, tai jie rems ir mus. Daleikime: bent kuriame mieste bus bent 10 lietuvių biznierių; jie lietuvių remiami bus įgiję turto bent po $100,000 vertės, tai reikalui ištikus, mes pas juos galėsime gauti paramos ne doleriais, bet tukstančiais. Jie mums galės suteikti tukstančius įrengimui bei užlaikymui svetainių ir šiaip kulturinių reikalų. Jie savo skelbimais galės suteikti didelę paramą musų laikraštijai, kuri galės mums duoti daugiau naudingų raštų, nes turės iš ko apmokėti rašėjams. Žodžiu sakant, mus, lietuvių, rėmimas savų biznierių yra nepaleidimas pinigų iš savų rankų, kurie pasiliks musų pačių naudai. Gi dabar musų rėmimas svetimtaučių ir pamiršimas savųjų, tai kaip tik yra mums smugis, kurį pats sau duodamės. Pas daugelį dar yra keistų įsitikinimų, kad pas svetimtautį geresnis tavoras, negu pas lietuvį, o visai neatsižvelgia, kad tas pats ir tos pačios firmos padarytas.

Baigdamas šį straipsnelį noriu kviesti lietuvius rimtai į tai atsižvelgti ir reikalui prisiėjus visuomet suteikti pirmenybę lietuviui, o ne svetimtaučiui. Pažvelgus į "Sandarą," mes matome skelbimus įvairių musų biznierių bei profesionalų. Sandariečių ir "Sandaros" skaitytojų yra pareiga, reikalui prisiėjus, visuomet jiems suteikti pirmenybę. Kiek mes juos paremsime tiek jie rems mus ir abelnai visus musų reikalus. Tad **Lietuviai pas lietuvį.**

Sandarietis Nebiznierius.

LIETUVIŲ TUTINIS DAILĖS TEATRAS.

Stebėtina, jog po tiek aprašymų musų spaudoje, tiek mažai lietuvių supranta idealus, tikslus, reikalingumą — labai svarbų reikalingumą — Lietuvių Tautinio Dailės Teatro.

Lietuviai paprastai mano, jog buti nariu Lietuvių Tautinio Dailės Teatro jie visų pirmiausia turi buti artistais arba scenos mėgėjais.

Laiks nuo laiko spaudoje atkartota tikslas ir reikalingumas Lietuvių Tautinio Dailės Teatro, bet nelabai seniai, Detroite, jauna veikėja, kuri laikraščiuose skaitė apie Lietuvių Tautinį Dailės Teatrą entuziastiškai rėmė tą sumanymą. Ji sakė: "Turime buti tvirti. Lietuvių Tautinis Dailės Teatras yra svarbus dalykas ir laikas apie jį dabar mąstyti." Kuomet paklausta ar prisidėjo prie Lietuvių Tautinio Dailės Teatro, ji atsakė: "Ne,— ką aš galiu daryti? Niekuomet neužsiėmiau lošimu." Tas aiškiai parodė rašytojui, jog ta jauna veikėja nesuprato Lietuvių Tautinio Dailės Teatro idealus ir tikslą.

Artistai yra vienintėliai žmonės, kurie gali prisidėti prie Lietuvių Tautinio Dailės Teatro neprisirašydami kaipo nariai (bet geistina, jog prisirašytų). Jiems bus užmokama už jų tarnystę. Bet lietuviams svarbu tapti nariais, idant užlaikyti Lietuvių Tautinį Dailės Teatrą.

Artistų procentas visuomet mažumoj — pav., Suvienytose Valstijose yra suvirš 100,000,000 žmonių, kurių, galime sakyti, nedaugiaus kaip 40,000 yra aktoriai. Tarp lietuvių nuošimtis mažesnis — daug mažesnis.

Ar galima tikėti, jog artistai gali organizuotis, finansuoti ir užsilaikyti save? Ar bankų, gelžkelių, kolegijų ir net pačios valdžios viršininkai patys save užsilaiko? Ne, tas daroma per kooperaciją — visuomeninę kooperaciją.

Ir mes, lietuviai, turime tą daryti — dirbti išvien —idant Lietuvių Tautinis Dailės Teatras galėtų kuogreičiausia veikti, ir mes lietuviai galėtume su pasididžiavimu žiurėti į savo nuveiktą naudingą darbą — Lietuvių Tautinį Dailės Teatrą.

Rėmėjas.

SANDARIEČIAI! PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ" IR PRIKALBINKIT NAUJŲ SKAITYTOJŲ, BEI UŽRAŠYKIT SAVO GIMINĖMS

Vilnius Spalio 9 d., 1920.

(M. Vaidilos kalba, pasakyta Pittsburgo Mot. kp. vakarėnėj.)

Lygiai trys metai atgal, t. y. spalių m. 7 d., 1920 m. lenkų ir lietuvių atstovai pasirašė Suvalkų sutartį, kurioj pasižadėjo sustabdyti karo veiksmus, o visus nesusipratimus išrišti geruoju. Suvalkų pasitarimuose dalyvavo ir Tautų Lygos atstovai.

Bet vos spėjo pasibaigti derybos, kaip tą pačią dieną penkios lenkų divizijos gen. Želigovskio vedamos užpuolė lietuvių sargybas ir ėmė žygiuoti Vilniaus link. Svarbiausios musų pajiegos buvo tuomet Suvalkijoj, o Vilnių gynė vos vienas nepilnas pulkas, prie kurio prisidėjo vėliau kelios dešimts savanorių. Lietuviai kovojo didvyriškai nelygioj kovoj. Priešų skaičius buvo dešimts kartų didesnis. Jie ėjo išsykio penkiomis linijomis vieni paskui kitų tuom tarpu kaip musų stovėjo tiktai viena linija ir toji reta. Nieko nuostabaus todėl, jog po dviejų dienų gynimo lietuvių kareiviai gauna įsakymą iš savo vadovybės pereiti Vilijos upę ir apleisti tą brangų miestą, už kurio laisvę nei vienas lietuvių kareivis nebutų gailėjęs paaukuoti savo gyvybės. O tuom tarpu Želigovskio legijonai susidėjo ne iš Vilniaus krašto gyventojų, bet iš Poznaniaus, Austrijos ir kitur. Jiems buvo pripasakota įvairių baisenybių apie lietuvius, buk jie drauge su žydais piauna lenkus, ir tt.

Vienas Želigovskio kareivių, paimtų nelaisvėn, tapo paliuosuotas drauge su kitais, nes pareiškė noro apsigyventi Lietuvoj. Jį pamokino lietuviškai, išleido 4 kl. gimnazijos ir dabar jis kur tai darbuojasi lietuvių įstaigoj. Aš šį dalyką primenu tam, kad parodyti, kaip apseina lietuviai su savo buv. priešu. Grįžkime prie pasakojimo. Jau paminėjau, jog lietuvių kareiviai kovojo už Vilnių narsiai ir su pasišventimu. Man vėliau pranešė, jog ant Gedimino kalno ir prie Finansų Ministerijos šv. Jurgio prosp. buvo pamiršta nuimti sargyba. Kuomet visi pasitraukė ir musų kareivių nebeliko mieste tie sargybiniai vis dar tebestovėjo ir neapleido savo vietų tol, kol lenkai jų nepamatė ir nenužudė.

Dabar norėtųsi atpasakoti koks buvo upas Vilniuje toj tragingoj valandoj kai lietuviai traukėsi. Tų visų įspudžių aš niekad nepamiršiu savo gyvenime, nes jie įlindo giliai į mano širdį. Skirties su tuo miestu, kurį taip mylėjau ir palikti jį priešų rankose, tikėkit man, yra nelengvas dalykas. Per kelius mėnesius buvimo Vilniuje lietuviai sugebėjo patraukti savo pusėn gyventojų širdis. Iškėlimas musų vėliavos ant senos Gedimino pilies padarė gilų įspudį ne tik į gudus, žydus, bet ir lenkus. Nevienas jautė, kad Lietuva atėjo ne į kokį svetimą miestą, bet į savo sostinę, kurioj gyvena jos tikri sunai. Aš atsimenu kaip keletas nemokančių lietuviškai lenkų atnešė M. Biržiškos redakcijon visą auksą ir sidabrą, kurį turėjo ir paaukojo ant altoriaus musų atgimusios Tėvynės. Su viršum du tukstančiai vyrų užsirašė į lietuvių miliciją Vilniuje ir ištikimai ėjo savo pareigas iki pabaigos. Šimtai žmonių griebėsi mokinties lietuviškai ne vien kad gauti geresnę vietą, bet kad išmokti tą kalbą, kurią vartojo jų prabočiai. Galima butų paduoti daugybę pavyzdžių, rodančių kaip lietuvybės dvasia daugelį metų užmigusi ėmė versties aukštyn ir atbusti.

Besitraukiant lietuviams iš Vilniaus ne pas vieną žmogelį galima buvo matyti ašaros ant akių. Jiems nesinorėjo skirties su lietuviais, nes jautė sielos gilumoje, kad mes ir jie yra vieno kilimo ir vienos tautos broliai. Jeigu Tamstos pavelytumėt, aš prieičiau prie paskutinio savo pranešimo punkto ir palesčiau ne be praeitį, bet ateitį. Aš trumpai papasakojau kaip Vilnius tapo užimtas treji metai atgal, apgaulingu budu. Bet jus galit nenoroms paklausti, ar sugrįš kada nors lietuvių kareiviai vėl į Vilnių ir ar pakels ant senovės Gedimino pilies griuvėsių atgimusios Lietuvos vėliavą?

Trys metai jau sueina, kaip mes apleidom Vilnių ir atidavėm jį priešams. Per tą laiką musų istorinė sostinė tapo prijungta prie Lenkijos, o mums pasiulyta jos išsižadėti. Lietuvių tauta garsiai pareiškė, jog neišsižadės ir neatiduos. Tegul lenkai laikinai šeimininkauja ten, bet ateis valanda, kuomet jiems teks vėl galvotrukčiais bėgti į Varšavą kaip nuo bolševikų 1920 m. ir tuomet lietuviai pasiims kas jiems priguli.

O tuom tarpu privalome darbuoties visomis pajiegomis ir pasišventimu Vilniaus krašto gerovei. Vienas pirmiausių uždavinių yra palaikyti ten lietuvybės judėjimą ir patraukti savo pusėn gyventojų minias. Vilniuje jau dabar rasime nemažai lenkų, kurie visa širdžia prisirišę prie Lietuvos, kaip pav. adv. Vrublevskis ir kiti.

Svarbią domę reikėtų kreipti į beaugantį jaunimą, kuriam teks darbuoties Lietuvos labui ir žadinti tevynės meilę Vilnijoj. Šiandien dar nesusipratusi ir svyruojanti žmonių masė galima bus patraukti savo pusėn, paaiškinant jiems, jog mes ir jie esam vieno kilimo, venos šeimynos, jog musų bendri protėviai kovojo už tos žemės laisvę ir vienybę.

Mes, susipratę lietuviai, turime siekti to aukštaus tikslo, nes tai yra musų šventa pareiga, vardan tų, kurie trejus metus atgal, nelygioj kovoj, paaukojo savo gyvybę už numylėtą sostinę ir brolius vilniečius.

LAIŠKAS IŠ PARYŽIAUS

Kiek daug tų įvairiausių kėblumų dabar čia Europoje, kad nei milijonai dienraščių nebesuspėja besurašinėti, o čia lyg tyčia kaip iš vežimo kas diena vis naujasnių, vis įvairesnių, byra ir byra...

Kad ir musų tautiečiai lietuviai neduoda ramybės poliakiniam kailiui, nors ir į terbą lystum, visviena poliakui pavojus auga ir auga... ir prie jurų prisiplakt varšauskinių neleidžia ir tiek.

Varšauskiniai vadina "lietuvių šoviniais" (šovinizmas) tokį generolo Stanaičio atsišaukimą "broliam kareiviam," nepamiršti buti pasirengusiem, ir laikui atėjus atsivaduoti sostinę — Vilnių.

Bet visvien tie "polskiegos" kulturos apaštalai neperstoja svajoję visą Lietuvą susivaryti į Pilskos bučį. Ir laikais rugsėjo 20 d., 1921 metų, iš pono Galvanausko buvo išgavę malonų pasižadėjimą visą Lietuvą užleisti į poliakų rankas, o tą visą žemę įtraukti į pasaulio žemlapį, kaip viena valstybė — Pologne. Bet kad seimas turėjo užgirti, tai tas malonus Galvanausko paketinimas buvo vilkinamas ir trinamas, ir kuomet šulai "Tautų Sąjungos" 1923 metų, birželio 15 d. paklausė apie tą malonų pasižadėjimą, Kauno "liberalai" nesusitvarkė nei kiek... Kuomet nuo kitos šalies net maršalka Pilsudskis likosi nužvelgtas, ir su "sargų" apsauga gyvena ten apie Vilnių tyrlaukiuose.

Jau visas pasaulis žino tą nepaprastos rušies juodašimčių bosiaką — Benito Mussolini, diplomuotą mokytoją, ir aukštos karališkos šeimynos — Savojarų atmatą. Dabar už pabučiavimą į kulnis italijonų carui Victor Emmanuel III, tapo paaukštintas į kunigaikščių garbės surašus.

Buvo laikai, kuomet tas nepaprastas juodašimčių bosiakas atsižymėjo už baisiausį raudonųjų maištininką, direktorius baisiausio Italijos socialistų dienraščio —"Avanti" (Pirmyn), rašytojas įvairiausių agitatyviškų raštpalaikių, ir riaušininkas ant visų kampų Rymo gatvėse, dabar jau metai kaip valdo tą žymią bosiakų šalį, kaipo diktatorius ir ministerių pirmininkas.

Bet kad užkopti ant valstybės suolo, tas nepaprastas juodašimčių bosiakas Benito Mussolini— atliko antrą krikštą, ir apsimazgojo komunistų (socialistų) kraujuose savąjį suraudonėjusį griešną kuną. Iš pradžių tik taip sau įsteigė dienraštį "Popolo d' Italia" (Italijos Veislė) valkatoms žvejoti. Paskiau jau suorganizavo juodašimčių gaujas — "fasci," arba juodmarškinius, kurie suaugę į spėką stvėrėsi skersti komunistus (socialistus) ir deginti jų namus, ir tuomi pat laiku keliavo į Rymą, kad susigrobti į savų sėbrų rankas valdžią, taipjau išgelbėti Italijos caro Victor Emmanuel III karuną nuo respublikoniško pavojaus...

Tupėti ant didelės valstybės sosto, reikia buti mikliam, o suglebusiam sostas tuojau virsta paskliundžiais. Čia tas gaivalas surado labai puikų priekabį pasinaudoti, nes ant Graikijos valstybės žemių tapo nužudytas vienas italijonų generolas Tellini, ir dar poras oficierių. Dėlto tuojau tapo pradėta karė, ir užimta viena dalis Graikijos žemių — Corfou, ir pareikalauta nuo Graikijos atlyginimo 50 aukso milijonų lirų (frankų), ir pakolaik tas kirtis neužbaigtas, nors Graikija visuomi kuomi nusileido.

Jeigu pilna karė nekilo, tai dėlto, kad Graikija visai maža valstybė, ir ką tik iš po karės su Turkija, ir vidaus permainomis, kur buvo keletas ministerių sušaudyta. Dabar B. Mussolini vėl galės šokinėti juodą kazačioką su tiek pelno, ir niekas neprimes jam, kad jo laivynas apšaudydamas Corfou užmušė ir sužeidė moterų ir nekaltų vaikų...

Ispanai taipjau nesnaudžia, ir ką tik dabar Barcelonietis generolas Primo de Rivera su didžiausiu urmu užsigrobė valdžią į savo sėbrų rankas, ir buvusius ministerius, parlamentą, išgainiojo ant visų vėjų, ir kad geriau sektųsi tas didvyriškas žygis, taipjau nepamiršo pabučiuoti į kulnis — Burbonu-Anžų veislės karaliui Alphonse XIII.

Pakolaik šitas žymus didvyris apsidirbo koramiausia, bet ant toliau išleido griežtus pareiškimus gręsiančius net iki mirties bausmei, jeigu vėlai kas kitas panorėtų pasinaudoti kopties ant valstybės suolo.

Bulgarai dar sparčiau darbuojasi, tik visai neseniai militaristų gaujos nuvertė Stambuliskio mužikų valdžią, ir patį Stambuliskį nušovė, kuris visą savo valdymo laiką prielankiai darbavosi naudai Francuzijos buožių, ir visais galimais budais vykino vergiją Bulgarijoje, kad daugiau sulčių iščiulpti iš vargšų— pasaulio kapitalistams.

Dabar naujoji rojalistiškoji valdžią yra užsisakius slaptybės keliais 250 tukstančių šautuvų, 20 tukstančių mašininių šautuvų, 600 kanuolių įvairaus storumo, 4 tukstančius mitrajozų, ir įvairiausių kitokių kareivinių pabuklų. Kuomet makedoniečiai vadovaujant Todor Aleksandros urzgia prieš Serbiją už pavergimą Makedonijos, ir laukia tinkamos valandos atmonyti už tą jų tautai didžiausią niekšystę...

Tuomi pat laiku vakaruose Jugoslavijos (Serbijos) nepaliauja ginčai su Italija dėl kokio pajurinio valsčiaus.

Sąjaukuose tų įvairiausių nelaimių, urzgimų pagiežos, Vokietijos buožinė valdžia be atsiduksėjimo vejasi, ir savos valstybės net visus driskius praturtino į milijonierius ir milijardierius. Taip jau dabar 1923 metų rugsėjo 19 d. jų markių reikėjo duoti už vieną svarą sterlingų 825 milijonai, už vieną Amerikos dolerį 182 milijonai. O ten jų Berlyne vienas dienraščio numeris kainuoja 800 tukstančių markių, už paprasto laiško persiuntimą 250 tukstančių markių, viena bulvė 100 tukstančių markių; varguoliai uždirba į dieną 25 milijonus markių. Tai XX amžiaus pinigų lenktynė, kokios pasaulis dar niekuomet nežinojo.

IX. 1923. **Antanėlis.**

Miško Aidas.

Atėjau, nes amžiai lėmė

Atėjau į Aukų žemę
Aš vylyčiomis šarvotas
Atėjau, nes amžiai lėmė
Man surengti audrų puotą.

Dausų saulė paslaptinga
Iš padangių man šypsojo,
Skaisčia liepsna, stebuklinga
Mano sielą ten vyliojo.

Ir paskendo mano siela
Tos skaistuolės spinduliuose—
Ir gyvenimas taip miela,
Lyg svajonių sukuriuose.

Pažinau tada pasaulį
Taip švelnutį, nors audringą,
Nes žinojau, kad ta saulė
Slepia vylių veidmainingą.

Pažinau ir meilės gėlę,
Netikėtą — dievų sėtą,
Kuri ilgėsį sukėlė,
Savo šypsena saulėta.

("Jaunimas")

Periodinė Spauda Lietuvoje.

(Pabaiga)

Keturi-penktadaliai sodžiaus suaugusių gyventojų spausdinto žodžio nenaudoja. Jeigu imsim, kad Lietuvoj mokančių skaityti yra 60 nuoš., tai iš 450 tukstančių šeimynų turėtų 270 tukst. po vieną mokantį skaityti; skaitančių, kaip matėm, tėra apie 90 tukst., tad iš mokančių skaityti teskaito koks vienas-trečiadalis. Du trečiadaliai ar kiek daugiau mokančių skaityti laikraščių neskaito dėl įvairių priežasčių: kulturinių (nėra įpročio, nes daugelis atliekamą laiką sunaudoja degtinei arba kortoms), ekonominių ir socialių (ekonominis skurdas, silpnas socialis ir visuomeninis susipratimas); silpnas judėjimas ir blogas susisiekimas krašte (laikraščiai nereguliariai gaunami, kitur sunkiai ar visai nenueina; bendrai silpni kulturiniai gyventojų akstinai dėl nemažo ekonominio skurdo).

Po karo musų kovų dėl nepriklausomybės metai buvo išjudinę musų sodžių; dabar jis tik pamažu ir naturaliai ima busti. Laikraštis jau yra savo rušies luxus, ligi kurio dar musų sodžius ne visas priaugo. Pirmiausia čia jam reikia duoti galimybės ekonominiai atsistoti į kojas. Dar tenka pažymėti, kad šiandien vargingesnis sodžiaus gyventojų luomas geriau suprato švietimo reikšmę ir naudą savo egzistencijai, todėl daug uoliau stengiasi apšviesti savo vaikus, negu pasiturintieji kaimo "buržujai," kurių konservatingas posakis: "išgyvenau aš be mokslo — išgyvens ir mano vaikai; užteko man duonos — užteks ir mano vaikams" — yra plačiai žinomas. Bežemiui ar mažažemiui tokio nusiraminimo dabar neužtenka. Ne mažą šiųjų tarpan pinties yra įmetusios politinės partijos savo propaganda, kuri dabar eina ir į konservatingų ukininkų minias.

Mėnesiniai ir jiems panašųs leidiniai turi apie 50,000 skaitytojų. Kas juos skaito? Tai musų inteligentija, šviesuomenė: moksleiviai, mokytojai, kunigai, laisvų profesijų žmonės, valdininkai. Be abejojimo, toji pati šviesuomenė skaito ir dienraščius. Tad spaudos palaikymui dideliu nuošimčiu prisideda musų šviesuomenė. Maždaug pusė skaitančios Lietuvos visuomenės yra vadinamoji jaunoji Lietuvos inteligentija. Paskui ją labai nerangiai prie spaudos eina pilkoji sodžiaus minia. Tos minios reikalavimai dar labai siauri, mažaverčiai. Tad spaudos kiekybei, bet ypač jos kokybei didžiausios reikšmės dar turi musų paaugančioji jaunuomenė. Nuo išauklėto joje skonio, nuo dvasinių jos interesų ir idealų kilnumo, vertumo ir krypties priklausys musų spaudos kryptis ir vertimas.

Dienraščius ir sąvaitinius leidžia politinės partijos. Mėnesinius leidžia šiaip žmonės, atsidavę ar atsidėję kitos rušies idėjoms: mokslo, meno, auklėjimo ir tt. Dėja, šituos žmones pirštais suskaitytum.

Įdomu, kokį skaitytojų nuošimtį turi musų tautinės mažumos. Jos bendrai turi skaitytojų apie 20000 (apie 10,000 žydai ir apie tiek lenkai). Tatai sudaro apie 13—14 nuoš. visų skaitytojų. Tas skaičius reikėtų padidinti žydų skaičiumi, kurių skaitytojų yra daugiau, negu prenumeratorių. Žydai ne labai brangina savąją spaudą, jie labiau mėgsta naudotis ir naudojas svetimąją (rusų, vokiečių). Maž daug dėl 250 tukst. žydų gyventojų Lietuvoj, kurių gal tik 30 nuoš. analfabetų, kelių spaudos organų yra permaža. Taip pat menka yra spauda ir lenkų kalba. Tik sodžiui lenkai kreipia daug domės ir ten jų skaitytojų nuošimtis yra ne mažas. Bendrai imant, mažumos yra daug silpniau apsirupinusios spauda, negu lietuvių visuomenė, ypač atsimenant, kad tuo tarpu valstybinės kalbos jie silpnai temoka; labai tad yra jaučiama juose kulturinio palinkimo tendencija arba į savo tautiečius už Lietuvos sienų arba į kaimynes tautas.

Reikia pasakyti, kad bendrai musų spauda neturi tokios reikšmės musų gyvenime, kokios ji turėtų jau dabar turėti. Tatai, be ko kita, pareina nuo to, kad mes dar neturim nors pakenčiamai kvalifikuotų spaudos darbininkų. Užsieniuos yra įkurta tam reikalui specialių laikraštiniam darbui mokyklų. Laikraštininko darbas tiek išplatėjo ir ištobulėjo, susidarė toks didelis praktikos žinių ir teorijos taisyklių bagažas, kad visa tai pasirodė galima ir reikalinga tam tikrose mokyklose dėstyti ir mokytis. Pas mus tų žinių ne tik mokykloj negausi, bet ir praktikoj visur vis dar tebedirba žmonės savamoksliai. Kad musų spauda įgytų reikiamos jai reikšmės, reikia duoti jai labiau prityrusių, išmokusių, kvalifikuotų darbininkų nors minimumą, reikia visą jos organizavimo ir darbo tvarkos principą pastatyti visai kitais pamatais, sekant visų kulturingų šalių pavyzdžių. Tada ir su turimomis išgalėmis daug patogiau apsiversime.

Šių dienų visą periodinę musų spaudą aptarnauja 11 (iš 34) spaustuvių: 6 Kauno, 4 — provincijos, 1 — Berlyno. Valstybinė spaustuvė dirba maž daug 25 nuoš. to darbo. Iš to, kad iš 55, 52 leidiniai leidžiami Kaune, seka, kad visas periodinės spaudos darbas ir drauge intelektualis šalies gyvenimas yra suburtas Kaune.

Dėl neaukštos musų laikraštijos kokybės ir kitų priežasčių jai, ypač kasdieniniai, pasidaro persunku gyventi. Jos kaina nėra žema, kas gyventojus taip pat nuo jos nubaido.

Vienas spaudintas laikraščio puslapis su spaudos darbu ir popieriu kainuoja maž daug 209 litus, keturi tokie puslapiai kainuos per 830 l. Dienraščiui per mėnesį susidės ligi 21,000 — 22,000 litų, o su algomis, honoraru, butu ir tt. susidarys 25—30 tukstančiai litų. Tos sumos žymiausią dalį, jei ne visą turi sumokėti skaitytojai, nes skelbimai pas mus beveik visai pelno neduoda. Tai yra labai nenormalu.

Amerikoj laikomasi principo, kad skelbimai turėtų ligi 55% laikraščio vietos; tada jie apmoka kiek daugiau, negu 50% laikraščio išlaidų.

Sąvaitinio laikraščio išlaidos bus 5—6 kart mažesnės, neg dienraščio, tad sieks 5—6 tukst. per mėn.; padidinus jo formatą atatinkamai didėja ir jo išlaidos, nes spaudos ir popierio išlaidos sudaro ligi 70—75 nuoš. visų kitų išlaidų. Vidutinio žurnalo iš 200—240 pusl. išlaidos sudaro maž daug pusę 4 pusl. dienraščio išlaidų ir siekia apie 12—15 tukstančių per mėn. Atatinkamos metinės tų organų sąmatos bus: 360,000 l., 180,000 l. ir 72,000 litų. Jei imsim, kad žurnalus ir dienraščius apmoka musų inteligentija, o sąvaitinius kaimiečiai, tai rasim, kad Lietuvoje inteligentai apmoka:

9 dienr. po 360 tukst. arba 3240 tukst. litų apie 20 įvair. did. žurnalų po 180 tukst. arba 3,600 tukst. 15 sąvaitinių po 72 tuks. arba 1,080 tukst.

Bendrai:

miesto gyvent. ir inteligentija 6,840 tukst., kaimo gyventojai 1,080 tukst.

Štai dar kodėl kaimo gyventojai labiau skaito sąvaitinius, negu kitų rušių laikraščius.

Šitie skaičiai nėra tobuli, kadangi autoriui sunkoka buvo susekti tikrą kai kurių leidinių skaitytojų skaičių. Bet jie yra artimi tikrenybei.

Kaimiečiai laikraščiams teskiria apie 1 mil. litų. Įdomu butų žinoti, kiek jie skiria degtinei ir kitiems svaigiesiems gėralams.

Šiandien laikraščiai beveik grynai yra kapitalistinio ukio padaras. Amerikos spaudos specialistai pataria tik ten steigti laikraštį, kur tikimasi surinkti minimum 45 nuoš. skelbimų. Be tiekos skelbimų joks privatus laikraštis be deficito negali gyvuoti. Jei laikraštis, kaip pas mus, teturi 4 puslapius, tai 45 nuoš. bus kiek daugiau, negu 1½ pusl. Ar daug Lietuvos laikraščių (dienraščių) tiek skelbimų turi? Tad aišku, kad visi musų dienraščiai duoda deficitą, kadangi ir reikiamo skaitytojų skaičiaus jie neturi. Jeigu 4 pusl. dienraštis turėtų bent 40 nuoš. skelbimų (1½ p.) tai imdamas už skelbimų eilutę 80 c. ir turėdamas kad ir 5000 skaitytojų pilnai apsimokėtų, nors egzempliorį po 15 centų parduotų. To skelbimo nuošimčio beveik nei vienas musų dienraštis (išskyrus rusų kalba leidžiamą) neturi. Gi vieni skaitytojai dabar niekur laikraščio išlaikyti negali, nes jis yra perbrangus. Reikia pripažinti, kad 20 ir 30 c. už egzempliorį, kas sudaro 4—6 aukso kapeikas, dėl 4 pusl. laikraščio, yra brangoka. Tatai prašoka tą normą, ligi kurios šios rušies prekė yra nusileidusi pasaulinėje rinkoje. Jeigu musų skaitančioji visuomenė "įkąstų" tą "už-

(Seka ant 7 pusl.)

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Prenumerata turi buti apmokama
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
ir viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

LIUDNOS SUKAKTUVĖS.

Spalio 9 dieną turėjome liudnas sukaktuves, nes tą dieną sueijo treji metai, kai lenkų banditas Želigowski užgrobė musų sostinę Vilnių. 1920 m. spalio 9 d. lenkai įsilaužė į Vilnių, kurį ir iki šiai dienai laiko, nors tik pora dienų pirmiau, t. y. spalio 7 d., jie buvo padarę su lietuviais paliaubas ir davė pasižadėjimą daugiau nekariauti ir viską derybų keliu atlikti. Lietuvos vadovai nė iš šimtmečių istorijos neišmoko pažinti lenkų ir jų viliugystės: pasitikėjo lenkų žodžiui, nedovanotinai neatsargiai paliko Vilnių be apsaugos. Klastingi lenkai sulaužė žodį, po sutarties daugiau nekovoti apgulė Vilnių ir paėmė jį. Žinoma, prošepanai išsigynė to darbo: tai, esą "maištininkas" Želigowski tai padaręs su pačiais vilniečiais. Melu apvainikavo "zdrados" žygį, nes šįmet pats Pilsudskis kalėdamas Vilniuje, jau viešai prisipažino, kad Vilniaus užgrobimas buvo jo, Pilsudskio, suplenuotas, ir Želigowski tik jo instrukcijas pildė. Mes tą nuo pat pradžių žinojome, bet Pilsudskio prisipažinimas išblaškys abejones ir tiems, pas kuriuos da buvo kokių abejonių užsilikę.

Pilsudskis savo kalboje inkriminavo ir Tautų Lygą. Nuo pat pradžių buvo aišku, kad Tautų Lyga yra aiškiai nusistačius lenkų naudai. Kada lenkai novijo lietuvius, nebudavo galima surasti Tautų Lygos atstovų, kad jiems pasiskųsti, bet kaip tik lietuviai sumušė lenkus ir vijosi Želigowskį, Lygos atstovai lyg iš dangaus iškrito ir liepė lietuviams liauties vyties paskui lenkus. Ir lietuvių vadai, menki politikieriai, paklausė jų ir paliko Želigowskį Vilniuje... Dabar Pilsudskis įsakmu pasako, kad Želigowski užėmė Vilnių netik su Pilsudskio žinia, bet ir su Tautų Lygos pritarimu.

Kokiu vainiku galima dabar apvainikuoti Tautų Lygą už jos tokį darbą?

PINIGAI LIETUVON.

Pradėdant nuo pereito pirmadienio, t. y. nuo spalio 15 d., paštas priima nusiųsti pinigus Lietuvon pašto perlaidomis (International Postal Money Orders). Nusiuntimo pinigai priimama doleriais ir Lietuvoje išmokama litais — už dolerį dešimtį litų.

Ta žinia labai mums maloni ir daugiau nė kaip vienu žvilgsniu. Viena, kad dabar bus lengvesnis, greitesnis ir pigesnis pinigų nusiuntimas, nes prasilenkiama nerangaus Lietuvos privačių bankų aparato, bet ir, antra kas gal da svarbiau, Suv. Valstijų apsiėmimas siuntinėti pinigus į Lietuvą parodo, kad jau Lietuvai užsitikima ir kad Lietuvos valiuta yra skaitoma už pastovią. Ir tai nepaisant visokių lenkų ponelių ir tarptautinių intrigų, nepaisant to, kad Lietuvą išmindžiojo karė, kad jos lobį, nuo karės užsilikusį, išsigabeno ir vokiečiai ir rusai, nepaisant, kad dingo jos pinigai, sudėti rusų bankuose ir visiškai išnyko vieną kartą išdylant rubliui, antra kartą nusispardant vokiečių markei, ir nepaisant, kad klerikalų tvarka Lietuvoje labai nelemta — to viso nepaisant Lietuvos litas yra pastovus, stovi kaip milžinas, prieš kurį rubliai ir markės nė nykštuko neatstoja. Malonu matytį, kaip gaji yra Lietuva.

D-RO GRAIČUNO LAIŠKAS.

D-ras A. L. Graičunas atsiunčia sekantį laišką "Sandarai" su atsiliepimu į Sandariečius:

Chicagiečiai! "Vienybės" korespondentas No. 83 š. m. praneša, kad New Yorke buvo veikėjų Sandariečių nepaprastas ir greitomis sukviestas susirinkimas, kuriame susirinkime dalyvavo virš 30 veikėjų. Tai gražus ženklas, tai parodo, kad Sandariečiai išbudo iš letargiško miego. Seniai reikėjo padaryti, nes nepaprastai daug politiniai-ekonominio pobudžio klausimų susirinko ir iki šiol neišspręstų.

Tas pats butinai reikia padaryti Chicagoje, Bostone ir Clevelande. Na ir gerbiamieji Chicagiečiai turbuti jau pramegėjo; tad laikas stvertiės darbo, o ne iš muilo burbulus pusti, nes kiti nenuveiks mums pripuolamus darbus. Gaila žiurint į Chicagiečius vienus veikėjus pradėjo globoti gerb. kunigas Bumša nuo "Draugo"; kitus gerb. P. Grigaitis, adv. K. Gugis ir adv. Kl. Jurgelionis nuo "Naujienų." Tikrų gi Sandariečių veikėjų mažai Chicagoje beliko, kurie drąsiai stovėtų ir nedrebėtų prie Sandaros veliuko! Minios, Chicagoje ir apielinkėje, yra daugumoje tautinio nusistatymo, tik kapitonai aplaido Sandaros laivo vairą.

Štai tas jau vienos priežasties pakankamai svarbios, kad šaukti Sandaros konferenciją; o kurgi kiti politiniai ekonominio pobudžio klausimai, kurie laukia aiškios orientacijos ir nusistatymo

VYTAUTO ALEKSOS NUŽUDYMAS.

Kaune buvo toks įvykis. Rugsėjo 12 d. 10 val. ryte atėjo į K. Norkaus agenturą koks žydas ir sakėsi norįs pasimatyti su Aleksa. Nuvestas prie Aleksos, tuo šovė į jį. Kulka perėjo per smegenis, ir Aleksa 5 val. tą pačią dieną numirė. Žmogžudys pabėgo ir iki šiol nesugautas.

Ši žmogžudystė yra nepaprasta, nes yra politinio pobudžio. Mat a. a. Vytautas, besivaikydamas idealų, pristojo prie bolševikų, manydamas, kad darbuojasi darbininko ir žmogaus išganymui. Metęs mokslą Mariampolės gimnazijoje, vyksta Maskolijon, kad veikliai prisidėti prie žmonijos vadovavimo. Vyksta pas garsųjį bolševikų veikėją Aleksą (Angarietį), savo dėdę, su kuriuo mano išvien darbuoties. Bet neilgai truko jam pamatyti, kad iš bolševikų nėra nieko gero. Meta juos ir grįžta Lietuvon, kur viešai stoja prieš bolševizmą. Sako, kad parsivežė dokumentų, kompromituojančių bolševikus. Ir štai žydelis-bolševikas nužudo jį užtai, kad jis turėjo drąsą laikyties savo sąžinės ir stačiai pareikšti, ką mano.

Turime nuorašą laiško iš Lietuvos, kuriame aprašyta plačiai šis įvykis. Patalpisime jį sekančiame "Sandaros" No., nes per vėlai atėjo, kad galėtume jį šin numerin suspėt įtalpinti.

"Lietuvos žinios" pradės talpinti (kaip mums praneša) a. a. Vytauto Aleksos kelionę į bolševikų "rojų," su kuo pasistengsime supažindinti ir "Sandaros" skaitytojus.

MARIAMPOLĖS REALĖ GIMNAZIJA.

Sako, kad visoje Lietuvoj yra tik viena pažangi mokykla —tai Mariampolės Realė Gimnazija. Įsteigta 1918 m., da vokiečių okupacijos metu, ši gimnazija skursta ir kenčia persekiojimus nuo Lietuvos klerikalinės valdžios. Turime atsiųstą tos gimnazijos atsišaukimą į pažangiąją Amerikos lietuvių visuomenę, bet ir šis atsiliepimas, atėjęs pervėlai šiam numeriui, tilps sekančiame.

Neturint ką Veikti

NETURINT KA VEIKTI.

Neturėdamas ką veikti, užsimaniau pasiknaisioti po Romos Katalikų Bažnyčios Istoriją, kad kiek plačiau dažinojus apie jos valdonus, Papus. Juk mums, katalikams - internacionalams, yra labai svarbu žinoti apie savo vadus-valdonus, kuriems priklausome, nes tautiška pilietybė ir demokratija yra antroje vietoje ar dar toliaus, kaip kad matome iš darbų musų kunigų Amerikoje ir Lietuvoje, kurie yra Papos komendantais kiekvienoje parapijoje.

Be negaliu suprasti ir gana, kodėl musų tie Papos komendantai iki šiolei nepasirupino išleisti "Gyvenimų šventų Papų-Popiežių," kas turėtų rastiesi rankose kiekvieno kataliko?

Ir ilgai negalvojęs, pradėsiu nuo pirmojo vyskupo:

65 metuose po Kristaus, Petras buvo nukryžiavotas aukštyn kojom.

192 m. Viktoras, Romos vyskupas, jau ekskomunikavo— atskyrė Rytų krikščionis nuo Romos bažnyčios dėlei velykų šventimo skirtame laike, negu Roma norėjo. Tai pirmasis Papos despotizmas.

253 m. Steponas iškeikė šv. Ciprijoną už pripažinimą Kartagenos nutarimo, jog eretikus reikia perkrikštyti iš naujo. Ciprijonas buvo Kartagenos vyskupu, nužudytas už krikščionybę 258 metuose. — Kartagena tai šios dienos miestas Tunis, vakarinėje Afrikoje, ties Sicilija.

314 m. Selvestras užgynė kunigams vesti žmonas po priėmimo kunigystės pagal nutarimo Ancyroje. Selvestras iškeikė eretikus "arijonus," kurie nepripažino Kristui lygybės su Dievu Tėvu.

347 m. Julius padavė sumanymą, kad visuose nesutikimuose vyskupai apeliuotų Romos vyskupui, kaipo aukščiausiam — nuo kurio tai laiko prasidėjo Papų viršenybė.

366 m. Romoje pasimirė Papa Liberijus, kaip Romos katalikiški politikieriai pasirinko du kandidatu į Papus — Mamazą ir Ursiciną—ir kas partija balsavo už saviškį, kaip galiausiai susipešė, kur galą gavo 137 žmonės rinkimų bažnyčioje. Damazo partija buvo didesnė ir laimėjo rinkimus, kaip ir dabar katalikų partija Lietuvoje.

372 m. Romos imperatorius Valentijonas išleido įstatymą, jog Romos vyskupas gali teisti kitus vyskupus.

381 m. Konstantinopolyj vyskupų susirinkimas pripažino dievystę Dvasei šventai prieš Macedonijaus užgynimą to dievybės.

384 m. Siricius visuotinai užgynė kunigam ženytis, kad ir pirm priėmimo kunigystės.

386 m. šv. Ambraziejus stebuklingu budu surado lavonus šv. Gervazo ir Protazo, Milane, kurių kaulus — relikvijas sudėjo į altorių pagal Konstantinopolio vyskupų nutarimo, kad kiekvienoje bažnyčioje — didžiame altoriuje turi buti sudėti kaulai nukentėjusių už krikščionybę. Pagal tą paprotį turbut ir kunas sumanė pastatyti didelę už 5,000,000 litų bažnyčią, Kaune, paminėjimui lietuviškų knygų nešikų iš Prusijos į Lietuvą per 44 metus, kurių kaulai turėtų buti surankioti ir toje bažnyčioje sukrauti. O kurie nešikai dar gyvi, tai atsišaukite pas kun. Tumą, kad jus sukataloguotų ir pasimirus žinotų, kur jus esate.

417 m. Zosimus Papa priėmė apeliaciją tulo Apiaro, Aprikos vyskupo ir išklausė jo prašymą, kam pasipriešino Afrikos vyskupai ir apskelbė savo nepriklausomybę nuo Romos vyskupo.

431 m. visuotinas vyskupų susirinkimas Ephesuose iškeikė Nestorijų dėl nepagarbos Mergelės Marijos, kaipo Dievo Motinos, iš ko kilo daug nesusipratimų, ir prasidėjo garbinimas Marijos stovilų.

451 m. ketvirtasis visuotinas vyskupų susirinkimas Kalcedone nutarė lygybę tarp vyskupu Konstantinopolyje ir Romos.

452 m. Leonas, Romos vyskupas, nuėjo pas Attilą, Hunų karalių ir perkalbėjo jį apleisti Italiją.

454 m. Genserikas Vandalų karalius iš Afrikos, su didele kariuomene atplaukė į Romą pasiplėšti. Leonas ir jį mėgino perkalbėti neplėšti Romos, tačiaus dovanai. Genserikas pažadėjo nenovyti gyventojų, bet per 14 dienų plėšė visokius turtus ir krovėsi į laivus, net ir žydų auksinius liktorius, kuriuos Titus buvo pavogęs iš Jeruzalio bažnyčios. Genserikos atmokėjo romenams už jų plėšimus Afrikoje. (Daugiau kitą syk).

"Vilnis" yra lietuvių protiška gangrena, kurią galima išgydyti tiktai išpiaunant ir išdeginant susirgusią vietą, ir tai be atidėjimo, nes užtęsus ligą jau nebepagydoma. "Gydytojas" yra leidžiamas Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijos, Chicagoje, sveikatos tikstams, o vienok No. 9-tame įdėjo didoką "Vilnies" — gangrenos skelbimą. Komentarų nereikia. O sanctus Ignatus.

"Gydytojas" num. 9 abejoja, ar galėtų žmogus su bezdžione sulaukti vaikų? Man rodosi, kad bezdžionės visai nereikia maišyti, nes ir be jos mes turime daugelį typų bezdžionikių. Tik suskaitykite partijas.

Norėdami patapti milijonieriais, keliaukite į Berlyną, kur gausite 645,000,000 markių už dolerį. Amerikoje tokios sumos negaunamos.

Milane (Italijoje) vienam nabagui nusibodo gyventi ant šio svieto. Jis užlipo ant šv. Stepono katedros ir norėjo žengti į dangų, bet pataikė ant gatvės, kuomi sugadino visą šventumą katedros ir padarė vyskupui ekstra darbo peršventinime.

Vienas socijalistas pasigedo Kazio Purvio alias Herman, kurį surado žemaitis Balanda ir nuvežė į Bostoną, kur nėra jokios baimės daugiaus apie praputimą. Spėliojama, kad Purvis pardavinėjęs Kemijos šėrus New Yorko biržoje.

Pirm rinkimų į Lietuvos Seimą p. Roman, Kaune, nusipirko ar dovanai nuo kunigų gavo dienraštį "Laisvę" ir amerikonišku budu palaidojo. Dabar turės pakilti tos Pirklybos šėrai, nes vėl taikomasi prie amerikiečių dolerių, kurių nereikia nė į Kauną siųsti.

Amerikoje automobiliai užmušė 75,300 žmonių 1922 metuose, 2000 daugiau, negu 1921 metuose. Vertėtų užginti automobilius daryti.

J. S. Prusalaitis šaukia paklydusius — susmukusius komunistus prie LSS. atgal.

"Darbininkas" pagarsino 300 metų sukaktuvės nuo pavertimo Mergelės Marijos į akmens stovylą, pastatytą šidlavos koplytelėje, kur net stebuklų įvykę. Aną dieną sutinku šidlavos parapijoną ir klausinėju apie stebuklus. Parapijonas atsakė: "Taip, įvyko stebuklas pirm keturių metų. Vagis pavogė nuo akmeninės galvos auksinį vainiką ir du liktorius, kuriuos žirniuos rado, bet vainiko nerado."

Lietuva tris kartus neteko visų pinigų:

1) Rusai pasitraukdami iš Lietuvos išsivežė visus pinigus padėtus į bankus ir paštus taupymui.

2) Likimas Rusijos rublių be vertės.

3) Likimas Vokietijos markių be vertės.

Net piemuo klausiamas ar moka ganyti, ir taip kiekvienas darbininkas, o geresnieji amatninkai ir valdininkai turi net egzaminus išduoti prirodymui mokėjimo darbo. Bet kada vyras su merga ketina apsivesti, tai nieks jų neklausia, ar jie tinka tėvais buti ir dėlto turime tiek daug visokių "žmonelių," kurie savęs nekenčia ir "garbina" savo tėvus už pagimdymą.

Vietos žinios

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJOS MOKINIŲ KONCERTAS.

Koncertą žino visi, kad bus 4 d. lapkričio, nedėlios vakare, 8 v. ir Lietuvių Svetainėje, So. Bostone. Bet niekas nedasiprotėja to, kad dabar jau mokiniai tai netokie, kokie buvo keletas metų, o jau toli-toli pažengę. Kiti jų pilni artistai. Juk šiame koncerte bus pildomi veikalai tokie, kuriuos tik pirmaeilės pajiegos gali pildyt ir tik dideliausiuose koncertuose, symfonijų pastogėse.

Šį-tą reikia pažymėt iš veikalų: VIII koncertą Spohr'o, smuikai ir pianui, išpildys jaunas smuikininkas Prusalaitis. To koncerto nieks lietuvių negirdėjo ir gal kada pasitaikys kam nors girdėt tik Symfonijoj, apart to, J. Prusalaitis dar pildys Legendą Wieniawski'o ir Oi, ruta — M. Petrausko. Z. Neviackienė padainuos Rudens Lapus —M. Petrausko. Tą dalyką, apart paties kompozitoriaus, įstengė padainuot tik p. O. Pocienė. A. Bačiulis dainuos tokį dalyką, kurio nei vienas basas dar neišdrįso dainuot, — tai Adomo Vargai, M. Petrausko. J. Navadauskas padainuos ariją malunininko iš opr. Rusalka — Dargomyžskio. N. Rastenis padainuos ariją iš opr. Perlų Gaudytojai, Ch. Bizet'o. A. Bratienaitė paskambis pianu Grotesque March —Landing'o. P. Kripaitis padainuos Lopšinę — Šimkaus. Dalyvaus dar ir kiti artistai, jaunesni: seserįs Podeliutės, seserįs Norkuniutės, J. Brazdžiunas, J. Bulskis, A. Zinkevičius, Putvinskaitė, Vieniutė ir kiti.

Koncerto pelnas skiriamas vienam moksleiviui, Romoje, tai sunui rašėjo Žemkalnio, parašiusio žodžius melodramai "Birutė," o muzika M. Petrausko. Tuo veikalu daug kartų gėrėjosi Lietuva ir Amerika. Visiems pridera koncertan atsilankyt. Agaras.

Boston, Spalio 13 d.

Gerb. M. Petrauskui,
769 Broadway,
So. Boston, Mass.

Brangus Maestro!

Laikau sau už garbę, kad galėjau draug su Gabijiečiais pasitikt sugrįžti iš vakacijų ir pasveikint su naujaja opera "Žalčių Karalienė." Kadangi tame vakare ir gimė sumanymas atspaudint, išleist viršminėtą operą ir prasidėjo vajus sukėlimui reikalingos sumos pinigų, aš irgi prisidėjau su auka $2.00 — maniau pakaks... Bet kur tau. Sąžinė ramybės neduoda, išmėtinėja, buk mažą auką skiriu taip garbingam tikslui. Taigi šiuomi prisiunčiu dar penkinę, tik jau ne kaipo auką, bet kaipo mokestį už prenumeratą, nes norisi turėt "Žalčių Karalienė."

Velijantis viso gero liekuosi,
Jus mylis **Jonas Butkevičius,**
260 Hanover St., Boston, Mass.

OPERA.

Spalio 29 d. prasideda San Carlo Grand Opera. Reperturas pirmos sąvaitės toks:

Pirmadienis — Rigoletto,
Antradienis — Tosca,
Trečiadienis — Martha (po piet.)
Trečiadienis — Aida (vak.),
Ketvirtadienis — Madame Butterfly,
Penktadienis — Jewels of Madonna,
Šeštadienis — Carmen (po p.)
Šeštadienis — Il Trovatore (vakare).

Viršuj paduotų operų, išskyrus "Tosca," buvo paduoti aprašymai jau praeitais metais "Sandaros" numeriuose. Kadangi apie operą "Tosca" dar nerašyta, tai gerb. komp. M. Petrauskas jos turinį parašė, ir jį atspaudįsime kitame "Sandaros" No., kad muzikos mėgėjai galėtų ir jį išsikirpę pasidėti kaip yra padarę su kitomis operomis.

TĖVO VESTUVĖS SYKIU SU DUKTERIA.

Tulas Frederick Ayer iškėlė savo vestuves, sykiu su savo dukters Alice Ayer vestuvėmis, kuri apsivedė su William Hornblower. Laike šliubinių ceremonijų, žentas savo uošviui buvo pusbroliu. Teisinga yra lietuvių komedija: "žilė Galvon, Velnias Uodegon."

---

14 UŽSINUODIJO MUNŠAINU.

Pereitą penktadienį, Columbus Day, 14 žmonių Bostone užsinuodijo su munšainu ir liko nuvežti į ligonones pagelbėti jų gyvybes. Tarpe užsinuodijusių yra viena 17 metų So. Bostono mergina, kurios vardas nepaduodamas.

J. N. TURAUSKAS.

Atidarė Real Estate and Insurance ofisą 647 Main St., Cambridge, Mass. Cambridge'aus lietuviai linki gerų pasekmių.

Draugas.

DVI MERGINOS APIPLĖŠĖ VYRĄ.

Dvi merginos banditai, ant Chealsea tilto užpuolė tulą Wm. C. Mull, atėmė iš jo $100 pinigais, laikrodėlį ir kitokius auksinius daiktus, kokius jis turėjo ir pabėgo. Reiškia, vakarais vaikščiojant jau reikia buti atsargiems ir nuo merginų.

Kazys ir Dėdė

—Hello, Kazy! Baigaš, aš buvau nusiminęs, nes maniau, kad tave vėl nematysiu, kaip nemačiau užpereitą kartą. Aš tave, vaike, visur išjieškojau ir niekur nesuradau. Aš maniau, kad tu apsivedei ir ant vikeišino išvažiavai.

—Tai kam aš tau buvau reikalingas, Dėde, kad mane taip jieškojai? Gal kokia nelaimė įvyko?

—Nauser, visą laiką praspendinau gerai, tik tavęs pasiilgau. Mat, kada su tavim pasikalbu, tai tu man išekspleinini daug svarbių dalykų, na o tą sykį, kada tavęs nemačiau, tai, vaike, taip prailgo, kad tarytum metai laiko, kaip mudu nesimatėme. Na, tai visgi pasakyk, vaikę, kur tu buvai?

—Buvau išvažiavęs pas savo draugus, kad juos atlankyti ir bendrai pasikalbėti apie musų veikimą ir kitus bendrus reikalus.

—Na, tai kaip viskas sekėsi, Kazy?

—Viskas gerai, Dėde, su kuriais savo idėjos draugais tik suėjau, tai visus radau gan gerai besidarbuojančius ir pasiryžusius kiek galima daugiausiai ir ateityje. Mat dabartinė jusų, Dėde, klerikališka tvarka kaip Lietuvoje, taip čia Amerikoje, su įvairiomis verstinomis registracijomis ir verstinu dešimt-dolerinių sumokėjimu Amerikiečiams lietuviams atidarė akis, kad toli gražu pas klerikalus demokratizmo nėra, ir iš jų pilnos Lietuvoje laisvės laukt negalima. Tokiu budu, Amerikiečiai lietuviai, kad ir katalikai, kurie plačiau protauja ir trokšta Lietuvai pilnos gerovės ir laisvės—šalinas nuo klerikalų politikos ir stoja į Sandariečių eiles arba kuris ir neįstoja, tai remia Sandariečių veikimą ir nusistatymą Lietuvos politikoje. Tas, Dėde, mus labai džiugina, nes kiek didesnis skaičius Amerikiečių lietuvių stos į Sandariečių eiles, tiek musų visas veikimas padidės ir greičiau bus galima įgyvendinti tokią laisvą demokratinę tvarką Lietuvoje.

—Tai dabar žinau, vaike, kur tu buvai ir ką veikiai!.. Dabar jau aiškiai pasirodo, kad tu buvai bedievybę platinti!

—Visai ne, Dėde. Man visai nerupi jokios dievystės ar bedievystės. Mums, Sandariečiams, visai nerupi, kas kokius dievus garbina ar ne. Mums tik rupi Lietuvos gerovė ir jos šviesi ateitis. Tokiu budu mes ir kviečiame Amerikiečius lietuvius į bendrą darbą su mumis, kad greičiau galėtume pakelti Lietuvos liaudį aukščiausiame kulturos laipsnyje ir kad greičiaus Lietuvoje galėtume įgyvendint tikrą demokratinę tvarką, kad ten sugrįžę galėtume apsigyventi, o ne bėgti iš ten kaip kad dabar yra...

—Užtenka, Kazy, kaip tu jau pradedi, tai, vaike, gali man galvą susukti. Gerai musų klebonas sakė, kad nereikia su bedieviais kalbėti, nes jie gali suklaidinti žmogų.

—Taip, Dėde, aš gerai žinau, kad kunigai savo parapijonus draudžia, kad jie nekalbėtų su pažangiais ir apsišvietusiais žmonėmis, kuriuos jie vadina bedieviais. Mat jie gerai supranta, kad tie žmonės jiems galės pasakyti daug sveikos teisybės ir tuom kunigų veidmaininga politika neteks įtekmės žmonėse.

—Na, tai kas daugiau naujo, gal teko sužinoti, kaip musų partijos reikalai ir kaip gyvuoja parapijos?

—Aš, Dėde, nesu jokis parapijonas ir parapijų reikalais nesirupinu, nes tai ne mano dalykas. Į kurias vietas buvau nusilankęs, tai ir nuo gerų katalikų teko išgirsti visokių gandų: vienoje vietoje skundžiasi, kad mato vėlai naktimis merginą ateinančią ir išeinančią iš klebonijos, kitoje vietoje dar kitokių panašių galų ir taip toliaus. Bet, kad man tie dalykai nerupi, tai aš jais ir neįdomauju. Na, tai dabar papasakok, Dėde, savo įspudžus. Pereitą sykį sakei, kad važiuosi Lietuvon, bet pasirodo, kad nevažiavai.

—Nevažiavau, vaike, bo pinigų šiort. Apgalvojau gerai, kad Lietuvoje dar nėra geros tvarkos, dar bažnyčiose nėra stalo rinkti dešimtukus, tai kągi aš ten veiksiu parvažiavęs?

—Ištiesų, Dėde, kad dabartiniu laiku tai darbo ten nėra. Mat dabar rudens laikas, tai be pavasario kerdžių niekam nereikia.

—Tai tu, vaike, manai, kad aš kitokio džiabo negalėčiau atlikti, kaip tik gyvulius ganyti? Agesnat. Tu paskaityk musų gazietas, tai žinosi, kad jokias valdiškas vietas kiti negali užimti kaip tik katalikai. Dabar, kada Bizauskas atvažiuoja Amerikon, tai aš kartais galiu gauti tarnystą prie švento Tėvo Ryme. Šventoje žemėje Jeruzolime, jau man buvo pasiulyta vieta, bet aš pabugau, nes ten gyvena vieni žydai, tai jie gali mane savotiškai pakrikštyti... Į Jeruzolimą aš patariau pasiųsti Michelsoną, "Sandara" rašė, kad jo žydiška pavardė, tai gal nė krikštyt nereikės, o aš tai gal važuosiu į Rymą. Gudbai, Kazy, antai mano boba ateina manęs jieškoti.

—Keliauk sveikas, Dėde, pasimatysime kitą sykį.

SANDARIEČIAI! PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ" IR PRIKALBINKIT NAUJŲ SKAITYTOJŲ, BEI UŽRAŠYKIT SAVO GIMINĖMS

JUBILĖJINĖ DOVANA.

Sandara, paminėjimui savo jubilėjaus skiria dideles dovanas.

Kiekvienas, kuris užsirašys "Sandarą" ant metų ar stos į Sandaros partiją užsimokėdamas už visus metus, gaus knygų dovanai $2.00 vertės. Sandariečiai praneškite apie tai savo draugams.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston, 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston

Tel. S. B. 2488.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai.
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Ofiso Tel. S. B. 441
W. Newton 1463-W.
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
viršuj "Iver Johnson" krautuve
Patyręs dentistas prieinamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P.M. Nedėliomis 11 iki 12 P,M,
Tel. 3310 Park.

DĖKSNIO GALYNGA MOSTIS
kurios visas Pasaulis laukė
JAU GATAVA!
DĖKSNIO Galinga Mostis išgydo Reumatizmą, Rankų, Kojų gėlimą, Strėnų Skaudėjimą, Sąnarių, Nugaros, Sprando, Šonų Raumenų gėlimo, Šaltį ir taip visokius skausmus. DĖKSNIO Galinga Mostis, sulyg naudos Gydymo, yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria.
Kaina 75c. krautuvėse arba už 85c. prisiųsime tiesiai iš Laboratorijos.
DĖKSNIS OITMENT CO.
P. O. BOX 352, Hartford, Conn.

BIZNIERIAI, GARSINKITĖS "SANDAROJE."

KIEKVIENAS SUSIPRATĘS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

NAUJAS IR NAVATNIAUSIAS KNYGŲ KATALIOGAS GATAVAS
Visiems prisiųsime dykai.
Reikalaukite tuoj, nes padarėm ligi šiol negirdėtą knygų ir mokslo išpardavimą, ir parduodam visokias knygas už
½ PUSĘ KAINOS ½
Lyties Mokslas knyga, kuri užveria savyje didžiausius žmogaus Sveikatos ir ligų sekretus, pirmiau kainavo $7, dabar — $3.50.
Didžiausias žodynas lietuviškai-angliškas ir angliškai lietuviškos kalbų, pirmiau kainavo $11, dabar — $5.50.
Dėl kitų knygų reikalaukite kataliogo.
MARGERIO KNYGYNAS
2023 Saint Paul Ave., Chicago, Ill.
P. S. Agentai: Knygų sezonas jau netoli. Mes duodame baisiai didelį nuošimtį.

Lietuviška Aptieka
Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.
Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.
H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Lietuvos Albumas
Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai vien tik paveikslų įvairių Lietuvos profesiosalų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kaikurių veikėjų gyvenimų. Ši knyga yra labai graži ir naudinga kiekvienam. Jos kaina tik $3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami:
SANDARA,
327 E St., So. Boston 27, Mass.

$5,000.00 Dovanų

(REWARD)

KAZIMIERAS PAVIETAS, kuris rašydavosi CHARLES S. PAVIETAS, ir kurio fotografija čion paduodame, budamas Banko Kasieriaus pagelbininku — prasišalino iš Chicago, Ill. subatos naktį, Rugsėjo (Sept.) 8-tą, 1923 m., pasisavinęs nekurią sumą pinigų. Teismo įsakymas (Warrant) jį areštuoti, kur jis nebutų, yra Valdžios išduotas.

ŽYMĖS.
Vardas **Kazimieras — Charles S. Pavietas.**
Gyveno Chicago, Ill.
Tautybė — Lietuvys.
Amžis 36 m., nevedęs.
Užsiėmimas — Pagelbininkas Banko Kasieriaus.
Ugis—5 pėdų, 6 colių.
Sveria — 155 svarus.
Plaukai — Juodi.
Akis tamsiai rudos.
Išvaizda Tamsi.

$5,000.00 dovanų yra duodama per American Bankers Indemnity Aliance tam kas viršminėtą asmenį suareštuos ir perduos Chicagos Policijos viršininkui arba bile kuriam autorizuotam Valdžios agentui.

Bile informacijos, telegramu arba telefonu, ant musų ekspensų, reikalui prisiėjus, prašome mums kuogreičiausiai suteikti. Viską mes užlaikysime slaptybėje.

The William J. Burns International Detective Agency Inc
1050 Otis Building, Chicago, Ill.
Telephone — Main 4064.

Dvi Knygelės Dykai
Medega Vaistų, ir Kibirkštis Šviesos. Norinti turėti tas knygelės, prisiųskite 10c. kaštų.
NATIONAL PRESS
8 Vine St., Montello, Mass.

TIK PATRINKIT JUOMI
Kuomet jus kankina skaudus atakas reumatiškų skausmų, ar užpuola neuralgija, strėndieglis, skaudami sąnariai ir muskulai—kokis neapsakomas palengvinimas patiriama tvirtai patrinant su
[reg. S. V. PAIN-EXPELLER Pat. Biure.
ir tuojaus pajaučiama maloniai deginanti šiluma besiskleidžiant po skaudamą vietą, kuri suteikia malonų snaugumą! Visiškai nėra reikalo kankintis turint po ranka tokią tikrą pagalbą.
Pain-Expelleris tikrai pagelbės ir jums, kaip jisai pagelbėjo nesuskaitomiem tukstančiam žmonių per daugelį metų. Visuomet laikykite jo bonką parankioje vietoje.
35c. ir 70c. už bonką aptiekose.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

O nelaimė! Yra daug žmonių, kurie juoksis iš tavo sielvarto! Tačiau geras draugas patars naudoti
Ruffles
pleiskanų mirtinąjį priešą.
Suvilginkite Ruffles savo galvos odą kasdien per kokia savaitę laiko ir pleiskanos tuojaus pranyks. Naudokite Ruffles nuolatos ir po to, ir tuo budu užlaikykite savo galvos odą švaria ir sveika ir savo plaukus gražiais ir žvilgančiais.
Kaina 65c. aptiekose, arba prisiųskite 75c. tiesiai į labaratoriją.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St.
Brooklyn, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

MIRĖ A. A. MARĖ DAMIJONAITIENĖ.

Pagerbimas darbščios tautietės.

CHICAGO, ILL. Spalio 3 d. 1923 m. 1-mą, valandą ryte, per metus ir pusę kankinta vėžio ligos, mirė Marė Damijonaitienė, gerai žinoma Chicagiečiams ir visos Amerikos lietuviams viena iš veikliausių moterų Amerikoje, ir žinomo veikėjo ir buvusio SLA. prezidento Mato J. Damijonaičio moteris.

M. Damijonaitienė, gyvendama Chicagoje, savo nenuilstančiu darbavimosi apšvietos dirvoje daug užsipelnė pagarbos. Jai mirus, šimtai chicagiečių lankė jos kuną, ir į pastarąją vietą, tai yra į Lietuvių Tautiškas Kapines, palydėjo virš trijų dešimtų automobilių su apie 200 palydovų.

Leidžiant kuną į duobę Dr. Graičiunas ir Dr. Zimontas pasakė pritaikintas ir graudžias su daug teisybės prakalbas, mirusios vyras M. Damijonaitis, norėdamas pasakyti ačiu draugams už užuojautą ir atsisveikinti su savo mylima gyvenimo drauge, pratarė kelius graudžius žodžius, dėkodamas draugams už taip simpatingą prielankumą, ir atsisveikino sų numylėtine verksme ir ašarose.

Gėlių buvo gana daug, net nebuvo galima nei patirti, keno jos atsiųstos. Kaikuriuos parašus spėjau užrašyti, skambėjo sekančiai: 1) A. L. T. Sandara 25-ta kuopa. 2) M. Olševskienė-M. Montviliutė-E. Svitrienė. 3) Solių-Varašių-Bernotaičių. 4) draugų (spėjama nuo "Naujienų") 5) SLA. moterų 208 kuopa, kurioje velionė priklausė. 6) Fellowship Women Club. 7) Mylimai Mariutei nuo jos mylimo vyro M. J. Damijonaičio. 8) P. Petraitienė. 9) Dr. Wiegner. 10) nuo Grinių. 11) nuo ponų Šliakių. 12) Petronelė ir Juozas Mockai. 13) nuo Kvietkininkų, ponų Lovikų (per ponų Lovikų kietkinę įstaigą beveik visos kvietkos buvo padarytos, todėl ir skonis buvo nepaprastas). ir 14) Julija Zimontienė. Kitų nepajiegiau užrašyti.

Damijonaitienė mirė savuose kambariuose, 6725 Stoney Island ave. Numirus tapo patalpinta jauno graboriaus Stasio Mažeikos koplyčioje, iš ten pėtnyčioje, spalio 5 d., išlydėta į Tautiškas Kapines, kur palydovai per kalbėtojų lupas davė žodį a. a. Damijonaitienei, kad ateityje ir jie tenai atvyks į amžinojo gyvenimo draugus.

Karstą nešė A. L. Lukas, Kl. Vilkas, Šukis, Mozgeris, Svitra ir Dambrauskas.

Velionė Vasyliutė - Damijonaitienė turėjo 46 metus, paėjo iš Pustapėdžių kaimo, Vilkaviškio apskrities, Amerikoje išgyveno 28 metus.

Ponų Damijonaičių praeities gyvenimas buvo netik švarus, šviesus ir kulturingas, jiems patiems, ne monopolizuotas ar užpatentuotas, kaip kad yra pas visus inteligentus Lietuvoje, ir pas kaikuriuos Amerikoje. Jie gyveno kulturingai patys, ir nepamiršo liaudį, tą liaudį, kuri reikalauja šviesesniųjų lietuvių paramos. Pas p. Damijonaičius tas ir buvo. Jie darbavosi per ilgus laikus švietime liaudies, bet atėjo nelemta valanda, 1922 metuose p. Damijonaitienė pasijuto esanti mirties nasruose, pasijuto, kad baisiausia liga, vėžys, naikina jai sveikatą. To negana, p. Damijonaitis 1923 m. kovo 5 d. nusilaužė koją, ilgai prabuvo ligoninėje, dar ir dabar tebešlubuoja. Budami tvirti ir energingi pašvęsdavo laiką apšvietai, o dirbantieji toj dirvoj neturi laiko daug turto sau padaryti, beliko šaukties draugų pagalbos. Bet priežodis sako: nesigailėk gerai daręs, už jų gerus darbus draugai jiems nesigailėjo reikalingų dolerių. Labiausia tą užuojautą parodė SLA. kuopos, todėl ar nebutų laikas dabar pamąstyti Susivienyjimo nariams, kad ateinančiuose rinkimuose į SLA. Centro valdybą, kurioje jis yra buvęs ir pasekmingai darbavęsis, paskirti jam vieną iš tų apmokamųjų vietų Susivienijime, kur jis vėl galėtų platinti apšvietą ir susipratimą musų brolių lietuvių tarpe. Dabar Damijonaitis pabaigęs tą taip didį darbą, išvažiuoja ant ukės kuriam laikui, kad tenai pasislėpęs nuo miesto triukšmo tyram ore gauti kiek pasilsio ir užmiršti tuos vargus, kuriuos taip kentėjo ir grįžti prie darbo.

Aš vienas iš tų, kurs kreipiausi į liaudį, reikalaudamas jiems jų nelaimėje paramos, sakau širdingą ačių visiems geraširdžiams, taipogi ačiu p. Stasiui Mažeikai, graboriui, kurs davė paskutinį patarnavimą taip prieinamomis išlygomis, vargiai kas kitas taip but padaręs.

Adolfas L. Lukas.

MIRŠTANTIS LIETUVIŲ MIESTAS.

Tveriasi choras, gal daina prikels apsnudusius.

NEWARK, N. J. Šis miestas seniaus buvo stipri lietuvių tvirtovė. Newarkiečiai tautos darbe visada pirmi, kaip pardavinėjime Lietuvos L. P. Bonų, rinkime aukų Lietuvos Šauliams, turėjo stiprius nepriklausomybės ir Tautos Fondus, tautininkai ir katalikai siuntė rezoliucijas į Washingtoną, Paryžių ir Versailį dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Tarpe savęs turėjo ginčus, rašė korespondencijas į laikraščius, žodžiu sakant, buvo Newarkas tuo lietuvių patrijotų miestas. Bet šiandien viskas virsta kiton pusėn. Musų kolionijos littuviai miega liglaikiniu, ar gal jau ir amžinu miegu, viskas nutilo, kai po didelės audros. Draugijos mažinas, dvi ir trįs į vieną susivienyja. Sandariečiai seni veteranai į savo biznius įsikibę laikosi, o ant tautiškų reikalų pamosuoja su ranka. Sako: neturiu laiko, reikia savo biznio reikalus žiurėt.

Pas klerikalus viskas ir susmukę, kad jau neturi bažnytinio choro, reiškia, choras iširo, neturi vargoninko, gal palaukus neteks nei kunigo. Socialistų visai negirdėt nei balso. Bolševikai nuprogresavo taip toli, kad jau viens su antru nesusikalba. Rodos, kad Newarke jau nėra lietuvių.

Bet taip neturi buti! Mes turim savo kolionijoje apie 4,000 lietuvių — ar galima dabar tą viską taip ir paleis? Ne. Tuo šiandien tas visas darbas, ta šventa užduotis yra pajudint Newarko lietuvius, musų Sandariečiams, vidurinės sriovės žmonėms. Atminkit, broliai, musų užduotis yra dirbti demokratiškos Lietuvos labui, palaikyt Lietuvystę čia Amerikoj tarpe jaunuomenės. Mums nerupi nei Roma, nei Maskva, bet Lietuva, užtad prie darbo, Sandariečiai.

Tik dar vienas pagirtinas darbas: čia susitvėrė naujas choras, po vardu "Lietuvių Varpo Choras." Kiek girdėt, jis bus nevaržomas jokių partijų, grynai tautiškas. Jo tikslas darbuotis lietuvių dailėje. Girdėt, rengia koncertą ant lapkr. 11 d. Pasižada sutraukti New Yorko ir New Jersey gabiausius muzikantus ir dainininkus. Užtad neužmirškit tos dienos, nuėję pamatysim, pasiklausysim.

Newarkietis.

LIETUVIŲ IŠGAMOMS NESISEKA.

Ir dideli fanatikai praregi.

PITTSBURGH, PA. Čia A. L. D. L. D. rengė prakalbas ir paskaitas. Į prakalbas spalio 6 d. atėjo į pusantro tuzino žmonių, į paskaitas spalio 7 d. visai nieks neatėjo. Spalio 6 d. L. M. D. Name kalbėjo komunistas (pravardę neteko sužinot), agitavo už ALDLD. ir ragino priklausyti prie minėtos draugijos, išpeikė Pittsburgiečius, kad iš tokio Pittsburgo vos 12-ka narių tepriklauso. J. Tvaska padavė klausimą: kokis skirtumas tarpe Dėdelės, Bimbos ir Baltrušaičio? Kalbėtojas paaiškino, kad Dėdelis ir Bimba mus draugai, o Baltrušaitis darbininkų pardavikas, bet J. Tvaska atsakė, kad Dėdelę, Bimbą ir Baltrušaitį reikia visus ant vienos šakos pakabint. Na o Tvaska buvo fanatiškiausias pasekėjas metai atgal ir net buvo gatavas su kumščia kovot už diktaturą. Bet žmogelis vis, nors vėlai, pamatė, kur veda rusų agentai. Laikas ir visiems jau akis atsikrapštyti ir vyt iš tarpo lietuvių išnaudotojus.

Prakalbose Buvęs.

ŽIEMOS SEZONO JUDĖJIMAS PRASIDEDA.

Kliubas statys svetainę, "Aušrelė" atidaro mokyklą.

WORCESTER, MASS. Kada pas Marijoną Kristopavičienę atsilankę blaivybės agentai padarė kratą ir surado kelis galionus "mėnulio šviesos", tai moteriai pagailo, kad nekonfiskuotų tos samodielkos, norėjo palieti namuose, paleisdama bonka į galionus, o prosą į policmoną.

Vargšė tik baudą didesnę užsitraukė. Aš patarčiau geriau "samodielkos" nevirt, ir karės nereiks kelt nei su policmonais, nei su niekuom.

Čion Worcesterio du jauni vaikinai lietuviai po 16 metų — E. Keršukas ir Jankauskutis norėjo nušaut prie Cambridge gatvės publiškos mokyklos mokytoją, Lee, išmušdami langą ir paleisdami šuvį į mokytoją per langą. Dabar tie banditai padėti po $2,500 užstato kiekvienas iki susirinks grand jury teismas.

SLA. 57 kuopa rengia prakalbas adv. Bagočiui. Prakalbos įvyks spalio 21 d. Lietuvių Salėje, 29 Endicott St. Kaip girdėt, Worcesteriečiai įdomaujas tomis prakalbomis.

Spalio 25 d. "Aušrelė" statys pirmu kartu veikalą "Užnemunio žydas." Kaip girdėjau, jau viskas prirengta prie lošimo. Taipgi "Aušrelė" rengia vaikučiams mokyklą, kur mokįs rašyti ir skaityti lietuviškoj kalboj, mokįs dainuot ir taip toliau. Patartina tėvams leisti vaikučius ten lavintis, nes gerb. Jonas Dirvelis vadovauja tuo viskuo. Jis, kaipo energijos vyras, suteiks ir vaikučiams lietuviškos dvasios ir energijos.

Taipgi ir Sandariečiai mano pradėti ką nors veikti.

Lietuvių Ukėsų Piliečių Kliubas, kaip girdėjau, rengiasi prie statymo Worcesteryje Tautiško Namo. Aš manau, kad jie tą padarys, nes L. U. Kliubas yra didžiausia draugija, apie 800 narių, turi priešakyje gebiausius žmones, kaip tai Jonas Dirvelis, Stasys Purvinskas, Bernota ir daug kitų. Aš linkiu nuo savęs Ukėsų Kliubui pasisekimo. Worcesteriečiams jau ir taip gėda— kitos mažos kolionijos seniai įsigiję namus, o Worcesteriečiai klaidžioja po svetimus. Nors yra Worcesteryje taip vadinama Endicott svetainė, bet kad čion raudonas gaivalas turi užgrobęs, tai lietuviškoj tautiškoj dirvoj veikimui kaip ir neprieinamas, antra, beveik nepatogioj vietoj. Taipgi dar Ukėsų Kliubas turi savo vasarnamį, vadinamą Bungalow, kur yra dažnai rengiama jaunimui šokiai, ir ten linksmina publiką tai gerb Jono Dirvelio orkestra, tai Juozo Bliudžio benas. Garbė Worcesteriečiams turėti tokius jaunus ir gabius vyrukus, kaip lietuviškoj dirvoj, taip ir dailės srityje.

Musų komunistai kelios sąvaitės atgal buvo parsitraukę garsų Bimbą. Tas, sakydamas spyčių, sakė, kad tautininkai apsikorę lietuviškomis vėliavomis ir geria užkampėse. Bet aš dar negirdėjau, kad tautininkai prisigėrę butų ir susipešę, o Maskvos įpėdiniai taip vadinamoj apšvietos bendrovėj pora sąvaičių atgal tiek prisilakė, kad net pešties pradėjo.

Paliepių Juozukas.

VAKARINĖS MOKSLAINĖS REIKALE.

BALTIMORE, MD. Lietuviškos rašybos vakarinė mokslainė atsidarys apie pabaigą lapkričio mėnesio š. m. po prakalbų, kurios rengiamos lapkričio 11 d. š. m. Sandaros 5 kuopos ir mokslainės naudai. Mokslainė šiuose metuose manoma bus viena iš geriausių todėl, kad gauta gana gabųs mokytojai net iš svetur, kurių vardus paskelbsime vėliau. Jie pasižada daug padirbėti, t.y. jaunus mokinti rašybos ir įvairių žaismų, prie to teatrų. Gi suaugusiems atskirais vakarais kursus duos. Į tai reikėtų mums visiems atkreipti domę, ką tas reikš, jei mes turėsime tokius žmones ir lankysime mokslainę.

Broliai ir sesutės! judėkime, bruzdėkime, kad nesušaltume. Jei bruzdėsime, tai į trumpą laiką daug ko išmoksime, jei tik su pilna energija į darbą stosime. Mokinties niekad nevėlu.

Ant. Kurelaitis.

BABRAVIČIAUS KONCERTAS.

Sutartinas visų lietuvių darbas.

CHICAGO, ILL. Spalio 5 d. įvyko atsisveikinimo koncertas Maskvos Imper. Operos artisto, Juozo Babravičiaus, kuris greit apleidžia Chicagą ir išvažiuoja New Yorkan.

Koncertas visais atžvilgiais kogeriausiai nusisekė: didžiulė Orchestra Hall svetainė buvo pilnutėlė, ir ta 2500 publika, kaip vienas žmogus, šio galingo dainiaus užžavėta, rodėsi, kad savo krutinėse net alsavimą sustabdė, kad kiekvieną jo garsą savo sielon kuogiliausiai įtraukus. Taip, ištikro galingas ir didis, gilus ir begalinis jausmingas yra Juozas Babravičius.

Jis tik parodė mums, lietuviams, grožybę musų dainos, muzikos, kurią mes pirma negalėjome įvertinti.

Jo programo turinys susidėjo sekančiai:

1. a) "Visur Tyla" — Juozas Gruodis. b) "Švint' Aušrelė" —Ant. S. Pocius. c) "Tykiai, Tykiai Nemunėlis teka"—Meilės Petrauskas. d) Indiečio Meilės Daina (iš operos "Sadko") — Rimsky-Korsakov. e) "Vorrei Morrire" — Tosti.

2. a) "Siuntė Mane Motinėlė" —M. Petrauskas. b) "Karvelėli" —Sasnauskas. c) "Kur Bakužė Samanota" — St. Šimkus. d) "Nykios Stepės" — Gretčaninov. e) "Aš Pranašas" — Rachmaninov.

3. a) Nadir'o Arija (iš operos "Perlų žvejai") — Bizet. b) Melodija — Balakirev. c) "Aguonėlės" — J. Gruodis. d) "La Tristesse" — Chopin. e) "April" —Tosti.

4. a) Lenskio arija (iš operos "Eugenijus Onieginas") — Čaikovski. b) Berceuse — Gretčaninov. c) Rytų Romansas — Rimsky-Korsakov. d) Brindisi (iš op. "La Traviata") — G. Verdi. e) "Saulelė Raudona" — M. Petrauskas.

Padainavus paskutinę dainą t. y. "Saulelė Raudona," buvo aplodismentų iššauktas ir padainavo grekišką dainą.

Reikia pastebėti, kad artisto Babravičiaus koncertas buvo rengiamas sujungtomis jiegomis Chicagos lietuvių. Į rengimo Komitetą įėjo skirtingų pažvalgų ir profesijų žmonės, ir ačiu tam, parodėme svetimtaučiams musų kulturinį pribrendimą — supratimą dailės, meno.

Tai garbė Chicagos lietuviams! Lai ir kitų kolionijų lietuviai ima Chicagiečių pavyzdį, nes Chicagiečiai moka įvertinti darbus tų žmonių, kurie atvyksta jon ne viliugystės tikslais, bet tikrais Lietuvos sunais. p. J. Babravičius kaip tik tuom ir yra. Nors Babravičius yra mokslus ėjęs Petrapilėje, vėliaus tarp rusų dainiavęs Maskvos Operoje, sieloje ir dvasioje yra tikras lietuvis, kas jam suteikia garbę.

Adolfas L. Lukas.

Medžioklės Įstatymai su Specialėmis Tiesomis Ateiviams.

Kuomet medžiojimo sezonas atsidaro, daugelis medžiotojų bando sužinoti kada jie gali medžioti ir idant nepražengtų valstijos ir federalės medžioklės įstatymus. Keliaujančių paukščių sutarties aktas, Kongreso priimtas, pildyti sutartį tarp S. Valstijų ir Kanados paveiina perkeitimą daugelį valstijų įstatymų. Tą įstatymą pildo Suv. Valstijų žemdirbystės Departamentas per Biologišką Biurą ir aprupina, jog valstijos gali padaryti ir išpildyti įstatymus, kurie toliaus apsaugos keliaujančius paukščius, bet negali atidaryti sezoną ilgiaus kaip federalių aprupinimų nutarta. Paaiškinti medžiotojui apie jo privilegijas po valstijos ir federalės įstatymų žemdirbystes Departamentas pagamino Farmer's Bulletin No. 1375, kuris paduoda sutraukimą medžioklės įstatymų dėl 1923-24 medžiojimo sezono dėl kiekvienos valstijos, parodydama atidarytus sezonus dėl keliaujančių paukščių, kurios sutinka su valstijos ir federalių įstatymais. Galime gauti kopijas tos knygelės parašant į: United States Departament of Agriculture, Washington, D. C.

Peržiurėdami tą knygelę, randame, jog visos valstijos turi savo įstatymus apsaugoti ir užlaikyti medžiojamus paukščius ir žvėris, ir jog jie išduoda medžiojimo ir žuvavimo leidimus, kurie duoda laikytojui teisę medžioti, vaikyti ir užmušti medžiojamus žvėris ir paukščius, tam tinkamame sezone, ir yra leidimas žuvauti. Tie leidimai yra trijų rušių, apsigyvenusiems, neapsigyvenusiems ir ateiviams. Kelios valstijos neturi specialių įstatymų ateiviams, bet beveik visos valstijos, kurios leidžia ateivius medžioti ar žuvauti juos padeda į neapsigyvenusių kliasą, arba duoda jiems spečialius ateiviams leidimus.

Užmokestis dėl neapsigyvenusio leidimo yra aukštesnis negu už apsigyvenusio, ir ateivio leidimo mokestis yra aukštesnis už apsigyvenusio ar neapsigyvenusio piliečio. Kaikuriose valstijose ateivis negali gauti medžiojimo leidimą, jeigu ne savininkas nekilnojamos nuosavybės toje valstijoje. Kelios valstijos reikalauja specialį leidimą vartoti šaudyklas.

Ateiviai apsigyvenę valstijoje negali medžioti Coloradoj, Connecticut, Kansas, Illinois, Nebraska, Nevada, New Mexico, North Dakota, Pennsylvania, Utah, West Vilginia ir Wisconsin.

Turėjimas bile kokios rušies šaudyklo yra įstatymo peržengimas Coloradoj, Nebraskoj, New Mexico, Pennsylvanijoj. New Yorke, ateiviai nepavelinti turėti šaudyklę, karabiną arba medžioti, tik su specialiu leidimu nuo užlaikymo komiteto. New Jersey valstijoj ateivis negali medžioti ar turėti šaudyklą, tik jeigu turi nuosavybės iki $2,000, kuriame atsitikime, jis gali gauti neapsigyvenusio ar ateivio leidimą.

Massachusetts valstijoj apsigyvenęs ateivis turi turėti iki penkių šimtų dolerių vertės nekilnojamos nuosavybės gauti medžiojimo ar žuvavimo leidimus.

Virginia skaito ateivį apsigyvenusį, jeigu yra savininkas nekilnojamos nuosavybės, ir jeigu gyveno toje valstijoje per penkis metus. Jis užmoka tokią kainą kaip ir apsigyvenęs —valstijos užmokestis iš trijų dolerių

Apart medžiojimo ir žuvavimo leidimų užmokesčių, Idaho valstijoj ateiviai turi užmokėti atskirą užmokestį dėl šaudyklos leidimo — $5.00. Montana reikalauja, jog ateivis, kuris neturi medžiojimo leidimą, turi gauti nuo užžiurėtojo $25.00 leidimą turėti šaudyklas. Oregon turi šaudyklių leidimą dėl ateivių —$25.00. Washingtono valstijoj ateivis turi turėti leidimą turėt šaudyklas.

Ateiviai už medžiojimo ar žuvavimo leidimus turi mokėti augštesnę kainą negu piliečiai, apsigyvenę ar neapsigyvenę piliečiai, Alaskoj, Kalifornijoj, Idaho, Montana, Oklahoma, Oregon, Rhode Island, Virginia.

Pennsylvanijoj ateiviui nepavevinta medžioti ar turėti šunis ar šaudykles. Yra vienintėlė valstija, kuri turi įstatymą liečiantį šunis.

Ateiviai klasifikuoti su neapsigyvenusiais, ir medžiojimo ir žuvavimo įstatymais juos panašiai liečia, Alabama, Arizona, Florida, Iowa, Kentucky, Louisiana, Minnesota, Missouri, So. Dakota, Texas ir Washington.

Valstijos medžiojimo ir žuvavimo įstatymai neturi specialių aprupinimų ateiviams Arkansas, Delaware, Georgia, Indiana, Maryland, Michigan, Mississippi New Hampshire, North Carolina, Ohio, South Carolina, Tennessee ir Vermont.

PAGELBOS!

Treji metai, štai pasibaigė, kaip Lietuvos gyvam kunui yra padaryta didžiausia piktadarystė. Treji metai tam atgal žvėriškiausi pasaulyj plėšikai sunkiai sužeidė tuo laiku silpnesnę už save Lietuvą ir suleido nagus į jos širdį. Jie iki šiol laiko tą širdį savo kruvinuose naguose, kankindami ir smaugdami ją, kad užslopinus jos plakimą. Gyslėlę po gyslėlės plėšia iš jos ir lašina kraują, kad sunaikinus jos gyvybę.

Lietuva sunkiai kvėpuoja. Kiekvienas jos draskomos širdies krustelėjimas padaro jai baisų skausmą, kiekvienas gaivinančios gyslos išplėšimas supurto jos visą jauną kuną. Visi jos sveiki stiprųs sąnariai ir raumenys susitraukia, kad sulaikius besiveržiančią baisią jiegą, reikalingą — lemiančiai valandai.

Treji metai didelių kančių ir pažeminimo. Treji metai skriaudos ir neteisybės. Treji metai mirtino pasiryžimo ir darbo.

Lietuviai! Atminkim **Spalio devintą dieną.**

Vilnius — Lietuvos širdis.

Musų rankose Lietuvos gyvybė!

Lietuvai ar žut, ar but!

A. Žemaitis.

L. Šaulių Sąj. Atstovas.

Lietuvos Šaulių Sąjungos adresas: Kaunas, Laisvės Alėja 26.

L. Šaulių Sąjungos atstovo adresas: 1231 So. 50-th ave., Cicero, Ill.

T.M. D. Reikalai.

TMD. IŽDIN. ATSKAITA.

Už liepos, Rugp. ir Rugs. 1923.

Įeigos: mėn. ir įsirašymų:
7 kp., Lawrence, Mass $31.25.
111 kp., Lynn, Mass. $15.75.
50 kp., Worcester, Mass. $19.-50.
22 kp. Chicago, Ill. $10,00.
68 kp. Detroit, Mich. $2.25.
24 kp. Pittston, Pa. $7.50.
22 kp. Chicago, Ill. $5.00.
122 kp. New Philadelphia, Pa. $24.00.
23 kp. New Britain, Conn. $19.75.
9 kp. Pittsburgh, Pa. $4.25.
10 kp. Pittsburgh, Pa. $4.00.
85 kp. Montello, Mass. $14.50.
52 kp. Rochester, N. Y. $5.25.
61 kp. Dayton, Ohio. $9.00.
117 kp. Rockford, Ill. $2.00.
30 kp. M. Stakėnas, Boston, Mass. $5.00.
44 kp. Brooklyn, N. Y. $4.25.
36 kp. Norwood, Mass. $7.00.
Už knygas: J. Šolis, Chicago, Ill. $29.30. K. Butis, Detroit, Mich. $6.00.
Kulturos Fondui:
Albertas F. Bridickas, Shenandoah, Pa. $30.00.
V. K. Račkauskas, Cleveland, O. $10.00.
K. S. Karpavičius, Cleveland, Ohio. $10.00.
J. D. Sekys, Lawrence, Mass. $10.00.
J. Romanas, Lynn, Mass $5.00.
A. B. Strimaitis, New York, N. Y. $10.00.
Dr. K. Mikolaitis, Lawrence, Mass. $10.00.
Už ženklelius 22 kp. Chicago, Ill. $4.50. Viso $315.05.

Išeigos:

V. K. Račkauskui kelionės ir sugaištis laike TMD. prakalbų maršruto gegužės ir birželio m., 1923 m. $155.68.
J. Sekiui, už sekretoriavimą už pirmą pusmetį, ir kitos išlaidos $63.28.
V. Širvydui už redaktoriavimą ir kitos išlaidos $50.80.
J. Šuoliui alga, renda ir smulkios išlaidos $87.49.
V. K. Račkauskui spaudinimo "Outline of History" reikalams $500.00.
A. L. Lukas, už spintą knygoms TMD. knygynui $10.00.
Ohio Lithuanian Publishing Co. už spaudos darbus $11.30.
Viso $878.55.
1 d. liepos buvo likę $3,696.78
Įeigų per tris mėnesius 315.05
Sykiu $4,011.83
Per 3 mėn. išmokėta $878.55.
1 d. spalio, 1923 m. lieka $3,133.28.

A. B. Strimaitis,
TMD. Iždininkas.

Sekretoriaus prierašas: TMD. nariai ir skaitytojai pamatę atskaitoje rubriką Kulturos Fondui aukų gal nusistebės, nes šis naujas musų draugijoje įvykis nebuvo da musų organe paskelbtas ir gyveniman įvykdintas, nors jau aukų šiame fonde turime $85. Kiek man, sekretoriui, žinoma, tai Kulturos Fondą sumanė p. A. B. Strimaitis ir rodos p. V. K. Račkauskas turi pagaminęs šiam fondui statutą ir yra įdavęs Centro Pirmininkui. Tasai statutas ar planas Kulturos Fondui turės pereiti pirmiausia per TMD. Centro Valdybos narius ir jei bus priimtas, tai bus paleistas TMD. narių referendumui ir galutinai bus priimtas (ar atmestas) busiančiame TMD. Seime, kuris jau bus ateinančiuose metuose, pavasaryje.

Apie Kulturos Fondo darbus musų organe kaip ir nebuvo nieko rašyta ("Dirvoje" š. m. Nr. 37 iš Rugsėjo 14 d. buvo pažymėta gan plačiai, bet svarbiausia but reikalinga ir musų organe tai paskelbti ir plačiai išdiskusuoti), bet tikiuos, jog jau netrukus bus tas padaryta. Taigi TMD. nariams atsidarys naujas darbo laukas ir visi nariai kiek išgalėdami turėsite pasidarbuoti.

Peržvelgę atskaitą 3-čiojo bertainio matome, jog narių mokesčių per tris mėnesius sumokėta labai mažai ($190.25), o knygų dar mažiau parduota (tik už $35.30). Kodėl musų nariai taip apsileidę? Daug kartų raginau ir nurodžiau pavyzdžius kaip darbuotis, bet matyt, musų nariai mažai tepaiso, mažai teskaito, mažai tesišviečia ir kitus neragina ir nesistengia musų literatura naudoties. Dabar jau užeina šaltesnės dienos, užeina ilgesni vakarai; jau atsidaro salės, visos pramogos, taigi nors dabar visi nariai turite sukrusti ir kuodaugiau narių prie Draugijos pritraukti, o taipgi kodaugiau išplatinti musų raštų, literaturos. Jau apie Naujuosius Metus bus gatavas pirmas tomas Wells'o "Pasaulio Istorijos," reikės nemažai pinigų išleisti dėl spaudos, o juk žinote, kad stambus veikalas su paveikslais, su braižiniais ir žemlapiais šiuose brangenybės laikuose labai brangiai kainuoja. O kai išeis iš spaudos ir gausime kiekvienas Wells'o raštus, tai apsidžiauksime ir labai branginsime, taip panašiai, kaip dabar branginame Kudirkos Raštus. Kas nepriklausė 1908 ir 1909 metais prie TMD., vadinas neįsigijo Kudirkos Raštų, dabar jau toks asmuo turi mokėti už Kudirkos Raštus $10.00 (visi šeši tomai). Dabar geriausia proga įsigyti Wells'o "Pasaulio Istoriją" už 2-3 dolerius (išeis trys dideli tomai; metinė mokestis prie TMD. vienas doleris, pirmasai tomas pasirodys pradžioje 1924 metų; antrasai tomas gal pabaigoje 1924 m., o trečiasis 1925 metais). Dabar kada jau atvėso, tai susirinkimus darykite kas mėnesis ir prirašinėkite narius prie TMD., taipgi iškolektuokite iš senesniųjų.

J. Sekys.

KAS VEIKIAMA KUOPOSE.

Central Brooklyn, N. Y. Nors jau iš Centro senokai buvo išsiuntinėta TMD. nariams knyga "Kandidas", bet dėl tulų priežasčių musų 44 kuopa užsivilko su išdalinimu net iki spalio 5 d. Taigi viršminėtą dieną, ir buvo sušauktas kuopos susirinkimas Lietuvių Neprigulmingo Kliubo kambariuose, kaip išdalinimui viršminėtos knygos. taip ir kitų reikalų aptarimui.

Pirmiausia buvo išrinktas naujas kuopos išdininkas J. Žyžis, į vietą dėl tulų priežasčių atsisakiusio K. Riboko. Paskiaus buvo įnešta surengti kuopos vardu prakalbas, bet po trumpų apsvarstymų likos atidėta ant tolesnio laiko. Taipgi buvo manyta surengti ir balių, kas irgi likos dėl patogesnio laiko.

Ant galo prieita prie svarstymo kaslink centro sekr. pasiulymo susidėti TMD. su LDLD. Buvo paduoti du svarstymai: vienas, kad visai tas klausimas atmesti ir jokių susidėjimų su socialistais nereik, ir kitas, kad tai Centras priima L. D. L. D. prie TMD., bet be jokių derybų, kad viršminėta draugija tur sutikti su TMD. pilnu vardu be pridėjimo nieko savo, ir taipgi su konstitucija. Po gana ilgokam apsvarstymui prieita prie išvados, kad, kaip musų kairieji taip ir dešinieji, dar nėra priaugę tarpsroviniai kaip politinių taip ir kulturinių darbų dirbti, o kita, juk dabartiniai LDLD. vadai o taipgi ir didžiumoje nariai, yra iš TMD., galima sakyti, pabėgėliai, nes TMD. 1915 metais išleidus knygą "Širdis," jiems nepatiko jos turinys ir per tai pasitraukė iš TMD. ir sutvėrė savo LDLD. Na, o kad dabartiniu laiku jie vieni negal nieko nuveikti, tad ne TMD. kaltė, ir todėl nutarė, visa didžiuma balsų, kad nereik TMD. Centrui jokių derybų su viršminėta draugija vesti ir jos priimti, bet jeigu jie (LDLD. nariai), nori priklausyti į TMD., tad jiems durys yra atdaros ir gali įstoti kaipo nauji nariai prie bile kuopos ir bile laiku; mums reikia rupintis kaip daugiau galėtum naujų narių į musų organizaciją pritraukti. Tai tokios yra mintys TMD. 44 kuopos narių, kas link susidėjimo su LDLD. Taipgi nutarė šį nutarimą nesiųsti TMD. Centrui, o vien tik organe pagarsinti.

P. M. Andrius, 44 kp. pirm.

Periodinė Spauda Lietuvoje.

(Seka ant 3 pusl.)

sienio prekę" ir jeigu butų leistas laisvas jos įvežimas, tai svetimi laikraščiai tuoj išspaustų musiškius ir savo pigumu ir kokybe. Bet ką darysi! Juk ir toji rodos aukšta kaina musų laikraščių vis tiek neapmoka. Čia iš dalies kalti ir patys musų laikraščių administratoriai. Amerikoje laikraščių steigėjam ne tik patariama, kiek laikraštis turi turėt skelbimų, bet ir nurodoma, kaip ir kur tų skelbimų jieškoti ir gauti. Ten nurodoma, kad laikraščio steigėjas turįs ne tik išanksto žinoti visas savo vietos pramonės firmas ir prekybos įstaigas, bet ir į jas lankytis ir joms nurodinėti, kiek jos turėtų pelno ir naudos, paskelbusios apie save ir savo prekes jo laikraštyj. Patariama prie laikraščio redakcijų turėti biurus skelbimams gaminti, piešti ir tt. Gi pas mus viskas lyg ir atvirkščiai daroma: skelbimų davėjas paprastai jieško laikraščio administracijos, kur jis galėtų įdėti savo skelbimą. Pakelyj čia jį pagauna įvairios skelbimų kontoros, kurios ir išnaudoja, kaip moka ir nori. Per nežinojimą ir nesupratimą musų laikraščiai praleidžia pro ausis ir pirštus tą reikalą, kurs gali sudaryti 50% jų pelno ir pastatyti juos į kojas.

Kaltos iš dalies yra redakcijos, kad jos neturi normalaus skaitytojų skaičiaus. Jeigu redakcijos sumaniau kiek savo laikraščius redaguotų (čia daugiausia kalbama apie dienraščius ir dalimi sąvaitinius), tai be abejojimo, keleriojai padaugintų ir savo skaitytojų skaičių. Bet sunkoka yra ir redakcijoms verstis, kadangi visi informacijų šaltiniai ir susisiekimo aparatai Lietuvoj yra labai blogi. Oficiali telegrafo agentura žinias vėlina, telefonas tolesniems punktams neįmanomas. Čia vėl pasižiurėjus kitur tenka įsitikinti, kad ligi šiol musų spaudos darbuotojų klaidu keliu eita. Visas XIX šimtm. parodė, kad progresas ir pasisekimas galimas ten, kur daugelio vienetų yra susijungiama vienam tikslui pasiekti ir paskui darbu pasidalinama (darbo padalinimo principas!). Visur Vakarų Europoje spaudos veikėjai yra susijungę į didžiules ir galingas spaudos asociacijas. Tos asociacijos ne tik duoda galimybės atskiriems silpnesniems spaudos vienetams lengvai išsilaikyti, bet sudaro patį tvirčiausį visoj šalyj spaudos pamatą. Jos ne tik gamina ir pigiomis sąlygomis teikia savo nariams paprastos kasdieninės skubios informacinės medžiagos, bet jos turi galimybės pagaminti ir paskui pigiai parduoti visą laikraščio medžiagą: vedamuosius straipsnius (bendromis temomis), feljetonus, apysakas ir net rimtus romanus, ir kitus dailiosios literaturos dalykus. Rašytojas, feljetonistas publicistas ką pagaminę parduoda palyginti aukšta kaina spaudos asociacijai, o ši — įvairiems spaudos organams, bet žymiai pigesne kaina tatai labiau tinka šalims su daugeliu galingų pramonės miestų, kur vienas koks miestas neturi dominuojančios reikšmės (Amerika, Šveicarija). Bendrai, spaudos asociacija ten tai lyg ir kokia akcinė kooperacijos bendrovė, apsaugojanti savo narius nuo įvairių prietikių ir netikimybių. Šiuo atveju musų spauda dar nėra reikiamai išaugusi, nes, kaip sakyta, pas mus nėra galingos pramonės, kurios organizavimo ir darbo vedimo metodus užsieniuos ir spauda yra pasisavinusi. Juk yra pas mus vadinamoji žurnalistų sąjunga, bet ji kaž kokiais platoniniais dalykais, o ne tikrais lietuvių spaudos gaivinimo ir kėlimo klausimais yra susirupinusi. Kad šiuo atveju musų spaudos padėtis veikiai pagerėtų, tuo tarpu dar nematyt.

V. Jocaitis.

("Lietuva.")

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignotas Stankus
1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokes ligas) IR CHIRURGAS (daro visokes operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

STRAIPSNIS XXIV.

Išvėdinkite sergančio kambarį.

Užtektinai šviežio oro gerai vėdinamame kambaryj, arba ant porčių kur vasarą galima sergančio lovą pastatyti, yra reikalinga gydant bile ligonį. Žiemą, sengančio kambaryj temperatura turi buti vidutiniškai šilta (60 iki 68 laipsnių F.) dieną, kada kudikis budi, bet naktį galima laikyti kiek vėsiau, arba kada jis miega.

Kudikis, kuris tapo pralavintas tinkamų sveikatos įpročių, ir kuris pripratęs, kad tinkamai jo tualetas yra prižiurimas, yra lengviau prižiurimas ligoje. Pagelbsti jei kudikis įpratintas parodyti savo liežuvį bei gerklę ir pavelija save apžiurėti. Kudikio niekad nereikia gązdinti nubaudimu.

Komfortas ir laimė kudikio arba jauno vaiko daug prigelbsti prie išgijimo, bet reikia. prisilaikyti griežtos disciplinos slaugant ir pildant gydytojo įsakymus. Budas kuriuo kudikis prižiurimas sudaro daug svarbos tame kas su juo galima padaryti. Net jauniausias kudikis pažįsta skirtumą tarpe ramaus, gabaus prižiurėjimo ir kemėriško, triukšmingo, ir greičiau paklauso malonaus, susilaikančio budo.

Visados savo kudikiui duok geriausį maistą. Jei negali savo kudikio žindyti, neeksperimentuok įvairiais maistais, bet stok tuoj ant gero kelio — duok maistą, kuris padaro daugiau stiprių bei vikrių vyrų bei moterų, negu visi kiti preperatai sykiu sudėti— tai yra, duok Eagle Brand Pieną, maistą, kuris daro stiprias kojas ir sveikus kunus. Jį patvirtina ir išrašo gydytojai dėl jo augštos kokybės ir vienodo sudėjimo. Milijonai ir milijonai kudikių išaugo į stiprius berniukus ir mergaites sukombinavus gerą motinos priežiurą su sotumu Borden's Eagle Pieno.

Bėgiojantis vaikas turi gauti tą pačią gerą priežiurą, kaip ir kudikis ant rankų, jei norima, kad jis pasiektų pilną amžį ir sveikatą. Karo metu Anglijoje patirta, kad iš penkių vyrų trįs netiko tarnybai. Eksperimentuose, kurie buvo daromi mokyklose 1918 metais, tiktai 15 nuošimtis kudikių buvo pirmaeilėje padėtyj. Kitiems nedapenėjimas, pradėtas pirm mokyklos lankymo, buvo priežastis. O nedapenėjimas dažniausia pakįla į netinkamo arba neto maisto. Pridedant Eagle Pieną kasdien prie jusų kudikio valgių, gali buti tikras, kad jis gauna visus reikalingus gyvybės elementus jo apsaugai. Jaunas vaikas turėtų gauti du šaukštu Eagle Pieno trijų ketvirtadalių puodelio vandeny. Duok paryčių arba po pietų. Kiti vaikai jį labiau mėgsta su ginger ale, vaisių sunkomis, suplaktu kiaušiniu ir skąnskoniu.

Skaityk šitus straipsnius kas sąvaitė ir pasidėk ateičiai.

KODEL
Visiems REIKIA Skaityti
"TELEGRAMAS"

Jis savo Turiniu yra Tikras Lietuvių Laikraštis.
Jis Tikrai Rupinasi Plačios Visuomenės Reikalais.
Jis yra Tikras Apšvietos Šaltinis.
Jis yra Uolus Musų Tautos Gynėjas.
Jis yra Pilnas Įvairių, Įdomių Straipsnių ir Žinių, ir
Jis yra Pigiausis už visus kitus musų laikraščius, nes
Jo prenumerata TIK $1.00 metams.

UŽSIRAŠYK JĮ ŠIANDIEN!

TELEGRAMAS
666 WEST 18-th STREET, CHIAGO, ILL.

PASISKUBINKIT UŽSIRAŠYTI "DIRVĄ"
Nuo 25-to numerio "DIRVOJE" spaudinama garsaus viso pasaulio literaturoje Eugene Sue Romanas antgalviu "Amžinasai Žydas." kaina metams $2.
NAUJAUSIOS KNYGOS IŠ LIETUVOS
Tik ką gavome naujų knygų iš Lietuvos.
1) Kurybos Keliai, iliustruota, kaina $1.; 2) Gaigės, dvimėnesinis žurnalas, iliustruotas, NN. 1 ir 2, kaina po $1; 3) Kauno miesto albumas, 54 paveikslai Kauno, kaina $1; 4) Traukinys, Juozo Tysliavos eilės, kaina 25c.; 5) Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų, Julio Verno, su Kalpoko pieštais paveikslais, kaina $1; 6) Ant Politikos Laktų. Politinio šaržo Albumas 35 spalvuoti paveikslai. Piešė Ad. Varnas, tekstą parašė Vaižgantas, kaina $2. Agentams nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos. Smulkesnis aprašymas telpa "Dirvoje." Užsakymus su pinigais siųskite sekančiu adresu:
"DIRVA" 7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ
DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.
Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.
SLA. kuopos randasi visuose didesniuoe miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.
Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.
Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.
platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Didelės Dovanos
Laikraštis "VIENYBĖ" eis TRIS SYK SĄVAITĖJE pradedant su RUGSĖJO 1 D., 1923 M. Prenumerata nuo naujų metų $4.00.
Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĘ" metams, gaus dvi dideles dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.
DOVANOS
1. — $1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.
2 —Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĘ" ant metų tam metinė prenumerata TIK $3.50.
Adresuokite:
"VIENYBĖ"
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NAUJIENOS
Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.
NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.
NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

SANDAROS 7 KUOPOS MOKYKLA.

Prasidės nedėlioje, spalio 21 d. 10 val. ryte. Bus mokinama aritmetika ir lietuvių kalbos gramatika. Ateikite visi, kad ir visai nemokate, nes bus proga pasimokyti. Nepamirškite, kad mokslas, tai musų šviesesnė ateitis. **Komitetas.**

NEPAMIRŠKITE NEDĖLIOS

Nedėlios vakare, Lietuvių Salėje, Sandariečių moterų 78 kp. stato du puikiu veikalu. Istorinę 4 veiksmų drama "Mirga," kur atvaizdinama, kaip Vytautas liko paliuosuotas iš Jogailos nagų ir dviveiksmę komedija "Piršlybos," kur atvaizdinama senbernių kryžiaus keliai, kaip jie svajoja apie apsivedimą ir pagalios kaip jie bijo merginų, kada pasitaiko proga vesti. Vakaras bus labai įspudingas, nes gabiausi artistai rengiasi su didžiausiu smarkumu.

VAKARĖLIS NUSISEKĖ.

A. L. T. Sandaros 22 kp., Newton Upper Falls, Mass., buvo parengus privatišką draugišką vakarėlį spalio 13 d., Forester svetainėj. Buvo labai gražiai papuošta, vakarėlyje dalyvavo beveik visi nariai, buvo vos keli svečiai atsilankę ir tai narių draugai. Pirmiausia visi gardžiai pavalgė, paskui padainavo porą dainelių Jonas Bulskis, pianą paskambino pan. Marė Podeliutė — abu iš So. Bostono. Paskui kalbėjo Sandaros Naujosios Anglijos Apskričio pirmininkas V. P. Jankus, nurodydamas Sandaros užbrėžtus tikslus ir vertę prigulėjimo prie Sandaros. Vakarėlį vadovavo panelė Sofija Savolioniutė.

Paskui sekė lietuviški žaislai ir šokiai. Abelnai buvo labai gražus vakarėlis. **Rep.**

ŽYDŲ PROTESTAS.

Bostono žydų organizacijos pasiuntė Bostono miesto valdžiai prašymą, kad į Bostoną nebutų įleidžiamas lenkų generolas Heller, kuris dabar lankosi Amerikoje. Žydai savo pareiškime miesto valdžiai sako, kad jie labai skaudžiai jausis, jei šis lenkas bus miesto valdžios priimtas. Reiškia, grobikų apetitų, kuriais lenkai vadovaujas, niekas nepakenčia. Na, lietuvių yra tokių, kurie save vadinas lietuviais, o su Lietuvos kraugeringais priešais "za panie bracie" bičiuliaujas, bendrai drukuodami gazietas ir dar atsirastų kokis Jurgis ar Maikis, kurie su savo automobilium sutiktų tam lenkui duot "raidą"! Tai tokios tokialės, šiame mizername pasaulyje. Mat doleris patriotizmą užmuša.

UŽNUODYTOS VIŠTOS SIUNČIAMOS Į HARVARD IŠEGZAMINAVIMUI.

Fall Revere tulo žmogaus vištos pradėjo stipt. Jis pranešė policijai, kad tos vištos keno nors yra užnuodytos. Policijos perdėtinis Martin Feeney sako, kad apie tai pranešta sveikatos departamentui. Sveikatos Departamentas vėl sako, kad pirm negu jie galės pasakyti, ar vištos yra užnuodytos, jie jas turi siųsti į Harvard išegzaminavimui. Tada perdėtinis sako: Gerai, siųskite jas į Harvard arba lai jos eina ir į kolegiją, bet "be sure" suraskit, ar yra užnuodytos!

SVEČIAI EKS-BOSTONIEČIAI.

Šią savaitę Sandaros Redakciją ir Administraciją atlankė gerb. svečiai, eks-bostoniečiai, dabartiniu laiku "Tėvynės" redakcijos štabo nariai N. Y.: Feliksas Simonavičius ir A. B. Muras. Gerb. F. Simanavičius yra Sandarietis nuo tų laikų, kada darbavosi prie Sandaros. Gi g. A. B. Muras, su atsilankymu įstojo į Sandariečių eiles, užsimokėdami už visus metus. Linksma butų sulaukt ir daugiaus tokių svečių!

NAUJAS LIETUVIS ADVOKATAS.

Šiomis dienomis baigė Suffolk Law School advokaturos mokslą bostoniečiams gerai žinomas Juozas M. Vervečka (Veracka). Jis pradėjo darbuotis savo mokslo šakoje ofise 684 N. Main St., Montello, Mass. Gerb. Vervečka mokslą baigė lankydamas vakarinę mokslainę.

(Vietos žinios seka ant 4 pusl.)

Gera Proga.

PARSIDUODA namas 3-jų šeimynų, 12 kambarių geriausioj vietoj, arti vandenio City Point, So. Bostone. Kreipkitės pas
J. S. PALIONIS
366 Broadway, Room 1,
South Boston, Mass.

Reikalingas

Penteris bei Karpenteris,
galite atsišaukti ir nepatyrę. Darbas ant visados, alga gera. Kreipkitės nuo 7 iki 10 val. ryte ir nuo 4 iki 8 val. vakare pas
FRANK ZOKAS,
397 K St., So. Boston, Mass.

Vienatinė Lietuviška Bostone
APTIEKA

Receptus sutaisom Europos ir Amerikos Daktarų.
Užlaikom visokius vaistus, nuo įvairių ligų. Taipgi visokias Šaknis, Žoles ir Žiedus.
Tikra Lietuviška Trejanka 50c.
Prisiunčiame Vaistus ir per paštą.
Oficialiai įgaliotiniai Lietuvos "VAISTIJOS."
Jeigu kokių nors vaistų negautumet kitur, rašykit pas mus, mes turime. Atsakymui prisiųskite pašto ženklelį.
K. ŠIDLAUSKAS
Provizorius.
373 W. Broadway.
So. Boston, Mass.

ŠOKIAI

Sandaros 7 kuopa rengia šokius kas subatos vakaras, 7:30, Sandaros Salėje, 327 E St., So. Boston, Mass. Kviečiame atsilankyti. Merginoms įžanga dykai.

Pardavimui

PARDUODU trijų aukštų medinį namą. Sužinokite pas jo savininką J. PERMINĄ, 569 E. Second St., So. Boston, Mass.

AR JUSŲ NUOSAVYBĖ APDRAUSTA?

Jei ne, tai ar turi tiek pinigų, kad atsitikus gaisrui ar kokiai nelaimei nepapultum į skurdą? Jus galite but apsaugoti už mažą kainą. Jei esate apsidraudę, tai ar gerai ir ar gausite jums priklausantį atlyginimą ištikus nelaimei? Jei jusų dabartinis apdraudimas baigsis ir jei jums apsauga neužtikrinta, pavelykite man jums patarnauti. Visas informacijas suteiksiu dykai.
J. N. TURAUSKAS
Real Estate and Insurance. Notary Public.
647 Main Street, Cambridge, Mass.

FUTRAS PIRKIT FUTRAS

Kolei dar šilta, tai futros pigios, todėl geriausia pirkti dabar. Duodam ant bargo ir lengvų išmokesčių. Pirkit musų futras, overkotus, deimantus ir laikrodžius, nes musų prekes visi jau žinot, kad yra užtikrintos.

J. P. TUINILA
110 Tremont St. Room 306
Boston, Mass.
Tel. Congress 7978.

TEATRAS

RENGIA A. L. T. SANDAROS MOTERŲ 78-ta KUOPA
NEDĖLIOJE, SPALIO-OCTOBER 21 D., 1923 M.
LIETUVIŲ SVETAINĖJE
Kampas E ir Silver Sts., South Boston, Mass.
Pradžia lygiai 7:00 val. vakare.

"MIRGA" 4-rių veiksmų istoriška drama.

"MIRGA," keturių veiksmų drama, atvaizdina kaip paprasta Lietuvos mergaitė aukuodama savo gyvybę, sugrąžina Vytauto laisvę, kuri žmones paliuosuoja nuo Jogailos žiaurumų.

"PIRŠLYBOS" 2-jų veiksmų komedija.

"PIRŠLYBOS" yra be galo juokingas vaizdelis, kuris parodo senbernių bailumą, kuomet reikia apsivest, ir paskutinėj valandoj spruksta lauk.

Abiejuose veikaluose dalyvaus apsipratę prie scenos artistai.

Kviečia RENGĖJOS.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

L. M. Konservatorija jau atidaryta. Ateik ir pasimokyk dainavimo ar pasilavink kurį nors instrumentą vartot. Mokslas ir Dailė-muzika reikalingiausi dalykai žmonių kulturiniam kilimui. Civilizuotas žmogus turi suprasti dailę, o ypač muziką. Kad dalyką supratus — jį reikia mokyties.
Lekcijos duodamos dienomis ir vakarais.
10 Lekcijų dainavimo ar kompozicijos — 15 dol.
10 Lekcijų piano, smuikos, klarneto, korneto ar kitokio instrumento — 13 dol. Lekcija duodama kiekvienam skyrium, ½ valandos ar ir visą valandą, pagal sutarties.
Pinigai įmokėk iš kalno už 10 Lekcijų. Mokinys, praleidęs savo lekciją, ją žudo. Phone 2087-W. Adresas
MIKAS PETRAUSKAS,
769 Broadway, So. Boston, Mass.

SO. BOSTON HARDWARE CO.

Kad mes perkėlę savo krautuvę į naują patogesnę vietą, teikiame vietos lietuviams visokį patarnavimą. Mes netik, kad užlaikome visokių reikmenų, bet sykiu taisome: siuvamas mašinas, baisekelius, žirkles, kirvius ir visokius kitokius dalykus. Visais reikalais kreipkitės į:
SO. BOSTON HARDWARE CO.
379 Broadway, So. Boston, Mass.
J. KLIMAS ir P. BOLYS, Savininkai.
Tel. So. Boston 0122.

JONAS JAKŠTAS

Pranešame, kad tik ką atidariau Bučernę ir Grosernę, kurioje galite gauti visokios mėsos. Viskas švaru ir šviežia. Lietuviai prašomi remti savuosius.
JONAS JAKŠTAS,
257 Fifth St., Kampas F St., South Boston, Mass.

EXTRA!

Lietuviška Krautuvė
Subatomis duodame dvigubai LEGAL STAMPS
prie pirkinio nemažiau $5.00.

Mes užlaikome visokių valgomų daiktų kaip tai: paršienos, veršienos, šviežaus pork chops, lietuviškų, gerai padarytų šviežių kilbasų ir visokios jautienos dėl kepimo ir virimo su žemiausia preke. Suteikiam gerą patarnavimą. Nuvežam orderius visiems ir visur So. Bostone ir Dorchesteryj DOVANAI.
BROADWAY CASH MARKET.
Savininkas Kazimieras Petraitis. **Tel. So. Boston 897-W.**
323 W. Broadway, So. Boston, Mass.

VALVE-IN-HEAD Buick MOTOR CARS

KRAUTUVE

Jau atidarėme ir 20 automobilių pardavėme. Pradžia geresnė, negu tikėjomės. Turbut tik dėlto, kad žmonės žino, kas do automobilius yra BUICK'AS.

Keturi breikai stebėtinas išradimas dėl automobilių pagerinimo.
Jeigu manote pirkti automobilių ir nenorite turėti nelaimingų atsitikimų, tai pabandykite važiuoti su Buick'u.

Buick Prekės

Yra daug pigesnės negu kitų išdirbysčių automobiliai. Už $1040 galima gauti gražų automobilių ir už $2470 septynių pasažierių lemoziną. Ir vartotų automobilių turime nuo 125 iki 1500 dolerių, taigi visi darbininkai ir biznieriai gal išsirinkti sau tinkamą automobilių su **keturiais breikais.**

90 DIENŲ GVARANTUOJA

Kožnas pirkėjas gaus Buick kompanijos garentaciją ir jeigu butų kas negerai padaryta tai per 90 dienų laiko mes čionai ant vietos tuojaus pataisysime dykai, todėl kad mes turime čionai Buick kompanijos geriausius mekanikus, kurie jau turi specialį mokslą ir žinojimą kaip nustatyt Buick motorą ir visas mašinos dalis.

Dykai Išmokinsime Važiuoti

Ir pagelbėsime gauti liudijimą (license), kad galėtumete drąsiai važiuoti, be jokių kliučių. **Jeigu automobilius kam sugenda,** tai mes DYKAI inspektuojame ir pasakom kas reikalinga ir tuojaus pataisom, netik Buick, bet ir visų kitų Automobilių Kompanijų išdirbysčių.

IŠMAINOM SENAS MAŠINAS

Ant naujų ir senas mašinas parduodame už pigiau negu mums kainuoja, idant greičiau pardavus ir pinigus idėjus vėl į naujus Buick'us.

Bandymas Važiuoti

Su keturių breikų Buick, nieko nekainuoja, taigi širdingai užprašome visus atsilankyti į Lietuvių Krautuvę ir "Broadway Garage," kur bus geriausis, atsakančiausis patarnavimas visiems automobilių vartotojams iš musų Lietuvių.

MOTOR SALES KOMPANIJOS

AUTHORIZED BUICK SALES and SERVICE
541-543-545 Broadway So. Boston, Mass.

BRONIS KONTRIM

Constable, Justice of the Peace, Real Estate and Insurance.
Visados esu gatavas jums patarnauti kogeriausia.
Kreipkitės į Lietuvišką Agenturą:
361 West Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. S. Boston 0605, arba S. Boston 2483-W.

Tel. So. Boston 3520
Namų Tel. Aspinwall 0870
ADVOKATAS
A. O. ŠALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broawday, So. Boston.

Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:
P. J. AKUNEVIČIUS.
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.